

This file has been cleaned of potential threats.

If you confirm that the file is coming from a trusted source, you can send the following SHA-256 hash value to your admin for the original file.

08fe8ce7febdf03eddf938b91ca9311ee412ed600f63f8183b37807fcf4816b5

To view the reconstructed contents, please SCROLL DOWN to next page.

حرکت علمی ایران - تعداد فیش : 64 ، تعداد مقاله : 0

بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در هشتمین همایش ملی نخبگان جوان 1393/07/30

کشور در این ده دوازده سال اخیر یک حرکت علمی جان‌دار و جهت‌دار و حقیقی انجام داده؛ ما راه افتاده‌ایم به‌طور کامل بحمدالله؛ منتها خب باید این راه را ادامه بدهیم. من در همین حکم اخیری که برای شورای عالی انقلاب فرهنگی منتشر شد، (۴) تأکید کردم که حرکت علمی نباید دچار وقفه بشود؛ چون هر وقفه‌ای با عقب‌گرد همراه است. ما در یک مسابقه جهانی هستیم، عقب‌ماندگی‌های زیادی هم داریم؛ بله، الان سرعت پیشرفت ما خوب است اما عقب‌ماندگی این قدر زیاد است که این سرعت پیشرفت هنوز اِفاقه نکرده است؛ هنوز نتوانسته ما را به آن جایگاه مورد نیازمان برساند. باید ادامه بدهیم و تلاش بشود. این حرکت علمی لازم است. اگر چنانچه این حرکت علمی با همین حواشی و دنباله‌هایی که دارد ادامه پیدا نکند - که یکی از آنها تشکیل همین شرکت‌های دانش‌بنیان و روی آوردن به اقتصاد دانش‌بنیان [است] اینها از لوازم این حرکت علمی است که بحمدالله بتدریج راه افتاده است - کشور نجات پیدا خواهد کرد.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها 1393/04/11

مسئله حرکت علمی کشور، به نظر من یک‌چیز اساسی است برای حیات آینده ملت ما و جامعه‌ی ما، بلکه به یک اعتبار برای حیات دنیای اسلام. ما سالها است - شاید ده‌سال، دوازده‌سال است - که روی مسائل علم تکیه میکنیم و پاسخ هم داده است؛ یعنی حقیقتاً حرکت علمی و نهضت علمی در کشور شروع شده است و پیش رفته است و کارهای بزرگی انجام گرفته است - که نمونه‌ی آن را از اساتید محترم شنیدید، و نمونه‌ها خیلی بیش از آن چیزی است که این دوستان در اینجا بیان کردند - کار شروع شده است و واقعاً در دنیا هم شناخته شده این حرکت علمی کشور و در واقع رونمایی شده از نهضت علمی کشور عزیز ما، لکن آنچه من را دچار دغدغه میکند، این است که ما این حرکتمان هنوز به نقطه‌ی ثبات نرسیده است. ما مثل کسانی هستیم که در یک سراسیمگی تند، داریم به طرف بالا حرکت میکنیم، بله، حرکت کرده‌ایم، پیش هم رفته‌ایم، کارهای زیادی هم انجام گرفته است، اما وسط راهیم؛ به دلایل مختلف در نیمه‌ی راهیم - من حالا نمیخواهم خیلی در این زمینه تفصیل بدهم؛ خب، صحبت کرده‌ایم در جاهای مختلف، به مناسبت‌های مختلف عرایضی را عرض کرده‌ایم - در این سربالایی تند که داریم حرکت میکنیم، اگر توقف کردیم، این توقف با عقب‌گرد همراه خواهد بود؛ توقف دیگر نیست. اگر حرکت ما از دور افتاد، بازگرداندن این نهضت، این حرکت، این شتاب علمی مشکل‌تر خواهد بود؛ این دغدغه‌ی ما است. من میخواهم عرض بکنم به این حرکت علمی باید با همه‌ی توان نیرو رساند، مدد رساند، باید کار کرد؛ نبادا وضعیتی پیش بیاوریم که این حرکت متوقف بشود.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها 1393/04/11

مطمئنأً انگیزه‌هایی وجود دارد در جبهه‌ی دشمنان ما برای متوقف کردن حرکت علمی کشور. حالا بعضی‌ها روی کلمه‌ی دشمن حساسیت دارند؛ به ما اعتراض میکنند که چرا مدام میگویید دشمن، دشمن؛ درحالی‌که شما قرآن [را] ملاحظه کنید، می‌بینید اول تا آخر قرآن چقدر تکرار شده عنوان «شیطان»، عنوان «ابلیس»؛ مکرر گفته شده، مکرر تکرار شده. از دشمن که نباید غفلت کرد. دشمن‌دانستن دشمن که عیب نیست؛ اینکه ما روی دشمن مدام تکیه میکنیم، معنایش این نیست که از عیوب خودمان و مشکلات درونی خودمان غافلیم؛ نه، آعدی عَدُوکَ تَسْکُ الْاُتَى بَیْنَ حَبِیبِکَ؛ از همه‌ی دشمنها بدتر، دشمن درونی ما است، دشمن خود ما است، نفس راحت‌طلب ما است، تن‌آسایی ما است، عدم تدبیر ما در پیشبرد امورمان [است] - اینکه معلوم است - اینها به جای خود محفوظ؛ اما غفلت از دشمن بیرونی، خطای راهبردی عظیمی است که ما را دچار خسارت خواهد کرد. خب، باید دشمن را شناخت، دید - حالا [اینکه] شما میگویید برخوردان با دشمن این‌جور باشد، آن‌جور نباشد، بحث دیگری است - دشمنی او را باید فهمید، نقشه‌ی او را باید تشخیص داد. یکی از نقشه‌های مهم دشمن، متوقف کردن حرکت علمی در کشور است. خب، وقتی این را فهمیدیم، برمیگردیم به دانشگاه؛ اینجا آن مدیریت جهادی که ما عرض کردیم، معنا پیدا میکند. چون جهاد عبارت است از تلاشی که در مقابل یک دشمنی‌ای انجام میگیرد؛ هر جور تلاشی جهاد نیست. جهاد عبارت است از آن تلاشی که در برابر یک چالش خصمانه از سوی طرف مقابل صورت میگیرد؛ این جهاد است. آن وقت معنای مدیریت جهادی در اینجا این است که توجه بکنید که حرکت علمی کشور و نهضت علمی کشور و پیشرفت علمی کشور مواجه است با یک چالش خصمانه، که در مقابل این چالش خصمانه شما که مدیریت، شما که استادی، شما که دانشجو هستید، باید بایستید؛ این شد حرکت جهادی و مدیریت دستگاه؛ چه مدیریت دانشگاه، چه مدیریت وزارت، چه مدیریت هر بخشی از بخش‌های گوناگون این عرصه‌ی عظیم، خواهد شد مدیریت جهادی. ما البته در گذشته، در یک دورانی، نمونه‌های نامطلوبی در دانشگاه داشتیم. کسانی را در یک دانشگاه معتبر کشور داشتیم که جوانهای نخبه را تشویق میکردند به ترک کشور؛ اینکه مکرر میگویند فرار مغزها، فرار مغزها؛ آدمهایی داشتیم که دانشجوی نخبه را جستجو میکردند، پیدا میکردند، تشویق میکردند به اینکه کشور را ترک کنند و بروند؛ در یک دورانی این را داشتیم؛ و در یک دورانی دیدیم این را و گذرانیدیم این دوران را که در داخل وزارت کسانی بودند که در مقابل حرکت علمی و پیشرفت علمی مانع‌تراشی میکردند؛ [البته] ممکن است با دلایلی از نظر خودشان موجه، اما واقعیت همین بود که مانع‌تراشی بود. اینها نباید تکرار بشود؛ دانشگاه در اختیار کسانی قرار نگیرد که پیشرفت علمی را به هیچ می‌انگارند؛ به آن اهمیت نمیدهند؛ دانشگاه در اختیار کسانی قرار بگیرد که عاشق پیشرفت علمی کشورند؛ اهمیت این مسئله را برای سرنوشت این ملت و برای سرنوشت این کشور درک میکنند. این عرض اصلی ما است؛ مخاطب این مسئله، هم مسئولین دولتی هستند، هم مسئولین دانشگاه‌ها هستند، هم خود شما اساتید هستید؛ دانشگاه حرکتی را شروع کرده، نگذارید این حرکت متوقف بشود؛ این حرکت بایست ادامه پیدا کند و باید مضاعف بشود. عرض کردم - حالا جای تفصیل کلام در اینجا نیست - ما هنوز خیلی راه در پیش داریم تا به آن نقطه‌ی برسیم که از لحاظ علمی مورد نظر است؛ خیلی باید تلاش کرد؛ خیلی باید مجاهدت کرد.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها 1393/04/11

من خواهش میکنم از مدیران دانشگاه‌ها و مسئولان گوناگون مدیریتی که دانشگاه را مرکز جولان سیاسی و تلاشها و فعالیت‌های جناحهای سیاسی قرار ندهید. سم مهلك حرکت علمی این است که دانشگاه‌ها تبدیل بشوند به باشگاه‌های سیاسی؛ کاری که در یک دوره‌ای انجام گرفت. این به‌معنای نفی حرکت سیاسی در بین دانشجویان دانشگاه‌ها نیست؛ بنده همیشه مدافع و منادی کار سیاسی دانشجویان و دانشگاهیان بوده‌ام و هستم - الان هم معتقدم - منتها نگاه سیاسی، مَثرب سیاسی، فهم سیاسی و فعالیت سیاسی داشتن، یک حرف است و دانشگاه را و کلاس درس را و محیط علمی را جولانگاه کار سیاسی قرار دادن، یک حرف دیگری است؛ اینها با همدیگر تفاوت دارد. آرامش دانشگاه کمک‌کننده‌ی به این است که دانشگاه بتواند در زمینه‌ی مسائل علم - که این‌همه اهمیت دارد - کار خودش را انجام بدهد، وظیفه‌ی خودش را انجام بدهد، و اگر خدای نکرده عکس این بشود، اولین ضربه‌ای که خواهیم خورد، این است که حرکت علمی در دانشگاه و به تبع آن در کشور متوقف خواهد شد، یا کند خواهد شد؛ و عرض کردیم توقف، به‌معنای عقب‌گرد است.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها 1393/04/11

در کار علمی و فعالیت علمی بحمدالله حرکت شروع شده است؛ یک نکته‌ی اساسی در فعالیت‌های علمی این است که فعالیت علمی کشور، ناظر به نیازهای کشور باشد که این به‌طور کامل امروز تأمین‌شده نیست. همان‌طور که دوستان اشاره کردند، مقالات علمی نمایه‌شده‌ی کشور ما امروز مشتری دارد، یعنی مشتری کار علمی در دنیا فراوان است؛ ولی خب، این کافی نیست. بله، [اینکه] شما مقاله‌ای تهیه کنید و مرجع واقع بشود، و به آن ارجاع داده بشود، مایه افتخار است، چیز خوبی است، برای کشور هم خیلی خوب است و نشانه‌ی پیشرفت علمی کشور است؛ اما از این مهم‌تر این است که آنچه شما در زمینه‌ی مسائل علمی کار میکنید، ناظر باشد به نیازهای

کشور. خوب، امروز ملاحظه کردید، در مورد مسائل مربوط به صنعت، مربوط به کشاورزی، مربوط به مدیریت بحران، مربوط به مسائل گوناگون کشور، مطالبی را صاحب نظران ابراز کردند، نیازهایی را گفتند، کمبودها و ضعفهایی را که وجود دارد مطرح کردند؛ خوب میتواند تحقیق علمی، پژوهش علمی، مقاله علمی، برای تأمین این نیازها تهیه بشود و ناظر به رفع این نیازها باشد.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی 1393/03/04

برنامه‌ی ششم یعنی سیاستهای پنج سال کشور تدوین خواهد شد؛ شما نقشه‌ی راه عملی برای پنج سال کشور را در این برنامه‌ی ششم ان‌شاءالله تدوین خواهید کرد. سه نقطه‌ی اصلی - البته برنامه باید جامع باشد - وجود دارد: یکی اقتصاد است که تکیه روی اقتصاد مقاومتی در آن برنامه باید تجلی پیدا کند. یکی مسئله‌ی فرهنگ است؛ ... و سوم علم؛ حرکت علمی در کشور خوب آغاز شده است؛ بحمدالله در این سالها، در این ده دوازده سال حرکت خوبی در کشور به وجود آمده؛ این حرکت مطلقاً نباید کند بشود، بلکه باید سرعت و شتاب بگیرد. خیلی از افتخارات ملی و بخش مهمی از عزت ملی و بخش قابل توجهی از ثروت ملی به برکت علم به دست می‌آید؛ مسئله‌ی علم و تحقیق و پیشرفت در بخشهای گوناگون علمی و کشف سرزمین‌های ناشناخته‌ی دانش، برای کشور خیلی مهم است؛ این هم ان‌شاءالله باید در برنامه مورد توجه قرار بگیرد.

بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در هفتمین همایش ملی نخبگان جوان 1392/07/17

من به شما جوانهای عزیز که فرزندان انقلابید و فرزندان نظام اسلامی هستید، این را هم بگویم: دشمنی‌های که امروز در مقابل ایران اسلامی قرار گرفته و دشمنی میکند، متمرکز روی همین نقطه‌ی قدرتمند شدن ایران است؛ نمیخواهند این اتفاق بیفتد.

(...)

خب حالا شماها - مجموعه‌ی نخبگان در سرتاسر کشور، در هر رشته‌ای از رشته‌های علم و فناوری و پیش از اینها تحقیق، در واقع شمارگان باارزشی از افراد تشکیل دهنده‌ی این مجموعه‌ی عظیمی هستند که دارد این رسالت تاریخی را انجام میدهد - امروز در نوبت خودتان شانه‌هایتان را داده‌اید زیر بار یک چنین حادثه‌ی عظیمی. مهم این است که حرکت شما از دور نرفتید، مهم این است که سخته و وقفه‌ای در وسط به وجود نیاید. در همه‌ی حرکات مهم اجتماعی و سیاسی و نظامی همین است؛ وقتی یک حرکتی شروع شد، وقتی یک کار بزرگ و عظیم بلندمدتی آغاز شد، نباید گذاشت در وسط آن وقفه به وجود بیاید. ما در دوران دفاع مقدس هم در صحنه‌های جنگ و درگیری‌های نظامی، همین را بالعیان میدیدیم؛ وقتی یک حرکتی شروع میشد، اگر از دور نمی‌افتاد آن حرکت، به پیروزی میرسید؛ [اما] اگر در وسط راه، عزمها سست میشد، تردید به وجود می‌آمد، تنبلی عارض میشد و کار از دور می‌افتاد، ناکامی به دنبالش بود. نباید بگذارید این حرکت علمی پرشتاب از دور بیفتد.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت 1392/06/06

در زمینه‌ی علم؛ ببینید ما یک حرکت پرشتابی را از حدود ده سال، یازده سال پیش به این طرف در زمینه‌ی علم داریم؛ یک حرکت خوبی شروع شده و آنطور که من دارم میبینم و گزارشها را ملاحظه میکنم، این حرکت روزه‌روز هم بیشتر شده، یعنی آن روز اولی که ما مسئله‌ی استغنائی علمی و شکستن مرزهای علم و نهضت نرم‌افزاری را مطرح کردیم، خود بنده هم باور نمی‌کردم که این همه ظرفیت برای پیشرفت و سرعت پیشرفت وجود داشته باشد؛ بعد ناگهان دیدیم واقعاً از اطراف، مثل چشمه‌های جوشید. الان شما نگاه کنید، مراکز تحقیقاتی ما، پارکهای علمی - فناوری ما، دانشگاههای ما در بخشهای مختلف، در حال جوششند؛ این باید متوقف نشود. در زمینه‌ی اقتصاد هم این آن چیزی است که به ما کمک اساسی خواهد کرد؛ یعنی اگر ما توانستیم کار علمی را پیش ببریم و علم را اقتصادی کنیم - که حالا اشاره خواهم کرد - قطعاً در زمینه‌ی اقتصاد از فروش نفت و از خام‌فروشی‌هایی که داریم و مانند اینها، برای ما بسیار پر صرفه‌تر خواهد بود.

امسال در دیدار ماه رمضان - حالا یادم نیست که اساتید دانشگاه بودند، یا دانشجویها؛ در یکی از این دو دیدار - یکی از حضار یک سخنرانی‌ای کرد، یک عنصری را، یک محصولی را معرفی کرد که درآمد آن برای کشور چندین برابر - که حالا من چون یادم نمانده متأسفانه، نمیتوانم بگویم؛ البته یادداشت کرده‌ام - بیشتر از درآمد مثلاً فرض کنید که نفت ما است یا گاز ما است که اگر چنانچه روی آن محصول کار کنیم که مشتری هم در دنیا دارد، علاقه‌مند هم دارد، برای ما هم مشکلات تولیدی ندارد، میتوانیم چنین درآمدهایی داشته باشیم؛ یعنی واقعاً یکی از کلیدهای حل مشکلات اقتصادی و معضلات اقتصادی ما، تکیه روی علم است.

ما باید بتوانیم در زمینه‌ی علم، اولاً نگذاریم حرکت پرشتابی که امروز وجود دارد، مطلقاً کند بشود، بخصوص دولت باید به آن اهتمام بکند. عرض کردم این جزو دو اولویت اول برنامه‌های کشور است؛ یعنی به‌طور ویژه روی مسئله‌ی پیشرفت علم باید کار بشود.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه 1392/05/15

از حدود ده سال، دوازده سال پیش یک حرکت علمی جدید و رو به گسترشی در کشور آغاز شد و این حرکت ادامه پیدا کرد و رو به تزايد گذاشت. یعنی من اینجور می‌بینم و میفهمم که حرکت تولید علم و نگاه مجاهدت‌آمیز به کار علمی و تلاش علمی در کشور که از همان حدود ده دوازده سال قبل آغاز شده است تا امروز، نه فقط متوقف نشده است، بلکه رو به عمق و توسعه پیش رفته. تقریباً میشود گفت که در همه‌ی زمینه‌های علمی هم این حرکت وجود داشته است - در بعضی کمتر، و در بعضی بیشتر - این همان چیزی است که ما دنبالش بودیم؛ این همان مجاهدت علمی است که برای نظام جمهوری اسلامی و برای کشور ما لازم بود.

در این حدود دوازده سال، رشد علمی کشور نسبت به قبل از این دوازده سال، شانزده برابر شده. اینها آمارهای تقریبی است و از مراکز مطمئنی به دست آمده است؛ این خیلی مهم است. همین حرکت علمی رو به گسترش موجب شده که پایگاههای اطلاع‌رسانی علمی معتبر دنیا اظهارنظر کنند که رشد پیشرفت علم در ایران سیزده برابر متوسط دنیا است. این واقعیتها را در نظر داشته باشیم، اینها خیلی نکات مهمی است؛ ما چون زیاد میشنویم، زیاد تکرار میکنیم، برایمان عادی شده. این جزو آمارهای داخلی نیست که حالا یک نفری آماری بدهد، یک نفر هم بگوید خیر، این آمار درست نیست؛ نه، این پایگاههای اطلاع‌رسانی رسمی دنیایند که این قضاوت را دارند میکنند؛ با ما هم خوب نیستند. یعنی من باور نمیکنم که سیاستهای مسلط جهانی از دخالت در مراکز علمی و امثال اینجور پایگاهها دست بردارند؛ اگر بتوانند، انکار میکنند؛ کمابینه خیلی از پیشرفتهای ما را انکار میکنند؛ اما درعین حال این آمار را به ما میدهند. همین پایگاههای اطلاع‌رسانی علمی میگویند - که در دنیا منتشر شده و در اختیار همه هست - اگر همین پیشرفت در ایران ادامه پیدا کند، در سال ۲۰۱۸، یعنی پنج سال دیگر، ایران رتبه‌ی چهارم علمی دنیا را خواهد داشت؛ این خیلی چیز مهمی است. یعنی بعد از سه کشور دیگر - آمریکا و چین و انگلیس؛ آن سه کشوری است که ذکر کردند - کشور چهارم، ایران خواهد بود؛ این خیلی چیز مهمی است. البته من نمیخواهم ادعا کنم که این آمارها صددرصد آمارهائی است که انسان میتواند رویش سوگند یاد کند؛ نه، لیکن روش و حرکت دانشگاههای کشور الان به این سبک است؛ یک حرکت عمومی رو به پیشرفت.

خب، ما اگر وضعیت دانشگاهی امروز کشور را با دوران اول انقلاب - یعنی آنچه که میراث قبل از انقلاب و دوران طاغوت بود - مقایسه کنیم، آمارها شگفت‌آورتر از اینها هم هست. آن روزی که انقلاب پیروز شد، صد و هفتاد هزار دانشجو داشتیم؛ امروز چهار میلیون و چهار صد هزار دانشجو در کشور هست؛ یعنی حدود بیست و پنج برابر. آن روز بار تعلیم بر دوش حدود پنج هزار استاد و استادیار و دانشیار و معلم و امثال اینها بود، امروز در حدود شصت هزار معلم دانشگاهی داریم؛ چه در دانشگاهها، چه در مراکز پژوهشی. اینها مسائل مهمی است، اینها پیشرفتهای ارزنده‌ای است. البته من اینجا چیزهایی یادداشت کرده‌ام که دیگر لزومی ندارد بیان کنم؛ بعضی از اینها را شماها میدانید و شنیده‌اید، بعضی‌ها هم لازم نیست مطرح شود. مقالات علمی پراستناد - یعنی مقالات علمی‌ای که از طرف محققین ایرانی منتشر میشود و در دنیا به آنها استناد میشود - روزه‌روز رو به افزایش است؛ آمارش را به طور ریز به من داده‌اند، که حالا من نمیخواهم روی آن تکیه کنم؛ اما این خیلی پدیده‌ی مهمی است. پس مجاهدت علمی در کشور اتفاق افتاده.

یک سؤالی در اینجا مطرح است؛ آیا حالا که ما این پیشرفتهای علمی را در زمینه‌های مختلف در کشور مشاهده میکنیم، یک نفس راحتی بکشیم، بنشینیم سر جایمان؟ خب، پیدا است که پاسخ منفی است؛ نه، ما هنوز از خط مقدم علم عقبیم، هنوز در بسیاری از دانشهای مورد نیاز زندگی دچار عقب‌ماندگی‌های مزمن هستیم؛ با همه‌ی این پیشرفتی که در بخشی از دانشها داشته‌ایم. پس چون دچار عقب‌ماندگی هستیم، باید کار کنیم. وانگهی کاروان علم در دنیا متوقف که نمیشود؛ دارند با سرعت حرکت

میکند. ما نه فقط باید جایگاه فعلی مان را حفظ کنیم، بلکه باید جلو برویم؛ اینها همه‌اش تلاش لازم دارد، مجاهدت لازم دارد. لذا اولین حرف ما به دانشگاه‌های کشور و دانشمندان کشور و نخبگان کشور این است که نگذارید این حرکت از دُور بیفتد، نگذارید حرکت علمی کشور متوقف شود؛ هیچ مانعی نتواند دانشگاه کشور را از رشد به سمت پیشرفت علمی باز بدارد.

اینکه ما روی علم تکیه میکنیم، فقط به جهت احترام آرمانی به علم نیست - که البته این خودش يك نقطه‌ی مهمی است؛ اسلام برای علم ارزش ذاتی قائل است - لیکن علاوه بر این ارزش ذاتی، علم قدرت است. يك ملت برای اینکه راحت زندگی کند، عزیز زندگی کند، با کرامت زندگی کند، احتیاج دارد به قدرت. عامل اصلی که به يك ملت اقتدار میبخشد، علم است. علم، هم میتواند اقتدار اقتصادی ایجاد کند، هم میتواند اقتدار سیاسی ایجاد کند، هم میتواند آبرو و کرامت ملی برای يك ملت در چشم جهانیان به وجود بیاورد. يك ملت عالم، دانا، تولید کننده علم، در چشم جامعه بین‌المللی و انسانها طبعاً با کرامت است. پس علم علاوه بر کرامت ذاتی و ارزش ذاتی، این ارزشهای بسیار مهم اقتدارآفرین را هم دارد. بنابراین باید این حرکتی که وجود دارد، این شتابی که وجود دارد، به هیچ وجه متوقف و کُند نشود.

بیانات در دیدار مسئولان نظام 1392/04/30

مسئولان کلان کشور، سیاستگذاران کشور، کسانی که اداره‌ی امور اساسی را در کشور به عهده دارند، به این دو نقطه‌ی اصلی برای پیشرفت باید توجه کنند. روی مسئله‌ی اقتصاد کشور باید تکیه شود، روی مسئله‌ی پیشرفت علمی کشور هم باید تکیه شود. توجه به اقتصاد خوشبختانه نسبتاً عمومی است؛ همه توجه دارند. حماسه‌ی اقتصادی هم جزو شعار امسال بوده. امیدواریم همچنان که حماسه‌ی سیاسی انجام گرفت، حماسه‌ی اقتصادی هم با همت مسئولین انجام بگیرد. البته کار اقتصادی، کار کوتاه‌مدتی نیست؛ کار يك ماه و دو ماه و يك سال نیست؛ لیکن باید حرکت آغاز شود. روی مسئله‌ی علم هم من تکیه میکنم. در این ده سال گذشته، حرکت علمی ما خیلی خوب بوده؛ پیشرفت علمی و سرعت پیشرفت، بسیار خوب بوده است؛ اما این سرعت پیشرفت باید کند نشود. اگر ما بخواهیم به آن سطح مطلوب برسیم، اگر بخواهیم به خطوط مقدم دانش جهانی برسیم، باید این سرعت پیشرفت را همچنان حفظ کنیم.

بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در اجلاس جهانی اساتید دانشگاه‌های جهان اسلام و بیداری اسلامی 1391/09/21

يك مسئله‌ی دیگر، تربیت علمی جوانهاست. باید کشورهای اسلامی از لحاظ علم و فناوری پیشرفت کنند. گفتم غرب و آمریکا به برکت علم توانستند بر کشورهای دنیا مسلط شوند؛ یکی از ابزارهاشان علم بود؛ ثروت را هم با علم به دست آوردند. البته مقداری از ثروت را هم با فریبگری و خبانت و سیاست به دست آوردند، اما علم هم مؤثر بود. باید علم پیدا کرد. روایتی است که فرمود: «العلم سلطان من وجده صالح و من لم یجده صیل علیه». باید علم پیدا کنید. علم که پیدا کردید، پنجه‌ی قوی پیدا خواهید کرد. اگر علم نداشته باشید، کسانی که دارای پنجه‌ی قوی هستند، دست شما را میبچانند. جوانها را به علم تشویق کنید؛ این کار ممکن است؛ ما در ایران این کار را کردیم. ما قبل از انقلاب در رديفهای آخرِ آخرِ علمی دنیا قرار داشتیم، که هیچ نگاهی به طرف ما جلب نمیشد. امروز به برکت انقلاب، به برکت اسلام، به برکت شریعت، کسانی که در دنیا ارزیابی میکنند، گفتند و در دنیا منتشر شد که ایران امروز از لحاظ علمی در رتبه‌ی شانزدهم دنیاست. این مال چند ماه قبل از این است. خود آن مراکز که این بیان را کردند، پیش‌بینی کردند و گفتند تا چند سال دیگر - معین کردند تا چه سالی؛ مثلاً تا ده سال، دوازده سال دیگر - ایران به رتبه‌ی تک‌رقمی خواهد رسید؛ آنها گفتند چهارم در دنیا. این به این خاطر است که شتاب علمی در ایران، شتاب زیادی است. البته ما از دنیا هنوز خیلی عقبیم. شتاب ما چندین برابر متوسط شتاب دنیاست، اما باز عقبیم. اگر با این شتاب پیش برویم، به جلو خواهیم رسید. این حرکت در دنیای اسلام باید ادامه پیدا کند. کشورهای اسلامی دارای استعدادند. جوانهای خوبی داریم، جوانهای خوبی دارید؛ استعدادهای خوبی هستند. يك روز در بخشی از تاریخ، علم دنیا دست ما مسلمانها بوده؛ چرا امروز اینجور نشود؟ چرا توقع و انتظار نداشته باشیم که تا سی سال دیگر دنیای اسلام بشود مرجع علمی دنیا، که همه برای مسائل علمی به کشورهای اسلامی مراجعه کنند؟ این آینده‌ی ممکن است؛ همت کنیم، تلاش کنیم. اینها همه‌اش به برکت اسلام و به برکت انقلاب پیش می‌آید. نظام دینی اثبات کرد که میتواند سرعت و شتاب بیشتری داشته باشد.

بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در ششمین همایش ملی نخبگان جوان 1391/07/12

خوشبختانه فضای گفتمانی در کشور در جهت پیشرفت علم است؛ این دیگر بحمدالله تثبیت شده و جاافتاده است. حرکت علمی در کشور، يك حرکت پرشتابی است - همین طور که آمارهای جهانی هم این را نشان میدهد - ولی نگرانی من از این است که احساس رضایتی که از این موقعیت و از این وضعیت به ما دست میدهد، ما را بی‌خیال کند، همت ما را کم کند. برمیگردم به آن حرف اول، که عزیزان من! هم شما در آغاز يك راهید، هم کشور در آغاز يك راه است. ببینید، ما به خاطر خبانت و سستی و استبداد و وابستگی حکومت‌های گوناگونی که در طول دورانهای اخیر داشتیم، از قافله‌ی علمی جهان عقبیم. تقریباً شاید بشود گفت سه قرن، ما عقبیم. ما غفلت کردیم. رهبران سیاسی کشور، زمامداران کشور غرق در عیش و نوش و رسیدگی به نیازهای شخصی و تکبر و استکبار نسبت به مردم شدند؛ از اوضاع و احوال دنیا غافل شدند؛ هم از لحاظ سیاسی ضرر کردیم، هم خسارت‌بارتر، از لحاظ پیشرفت علمی ضرر کردیم. در این میدان مسابقه که در قرنهای گذشته ما جلوتر از دیگران بودیم، بعد از آنکه همه‌ی دنیا تقریباً يك جور حرکت میکردند، ملت‌هایی توانستند به يك وسیله‌ی نقلیه‌ی سریع‌السیری دست پیدا کنند، از ما جلو افتادند؛ لذا فاصله‌ی ما هی زیاد شد. آنها چون جلوتر از ما بودند، جلوتر از ما به وسیله‌ی نقلیه‌ی سریع‌السیرتری دست پیدا کردند؛ لذا فاصله بیشتر شد - این يك تمثیل است - ما که متوقف بودیم، یا حداکثر به پسمانده‌های کارهای دیگران و ساخته‌های دیگران اکتفاء میکردیم، فاصله‌ی ما با دنیایی که روزبه‌روز میدانهای جدیدی را کشف میکرد، بیشتر شد. انقلاب اسلامی آمد، همه‌ی ماها را بیدار کرد، همتها را در ما برانگیخت، استعدادها به میدان آمدند. شتابی که ما امروز داریم، ده برابر، یازده برابر، سیزده برابر شتاب متعارف و متوسط علمی در دنیاست. این خیلی خوب است، اما فاصله زیاد است. اگر چنانچه مثلاً بیست سال - حالا من که میگویم بیست سال، روی محاسبه‌ی دقیق نمیگویم؛ همین طور حدسی میگویم - ما همین شتاب ده برابر را، دوازده برابر نسبت به پیشرفت علمی جهان را ادامه دهیم، خواهیم رسید به آن نقطه‌ای که متناسب ملت ایران است؛ متناسب تاریخ ماست، گذشته‌ی ماست، مورث علمی ماست، و متناسب اهمیت ماست. بنابراین نباید بگذاریم این حرکت از دُور بیفتد. اگر حرکت از دُور افتاد، بازیابی و بازسازی آن دشوارتر خواهد بود. و این کار شما جوانهاست. جوانها باید همتهای خود را زیاد کنند. احساس کنید که هم شما در آغاز يك راه طولانی و مهم است.

البته من به هیچ وجه توصیه نمیکنم که شما مرعوب پیشرفتهای غرب شوید - ایداً - آن پیشرفتهای که به مرحله شدن و متکی به ظلم و استکبار و استعمار است. اگر انگلیسی‌ها هند را، برمه را، آن منطقه‌ی ثروتمند آسیا را استعمار نمیکردند، غصب نمیکردند، ثروتهایش را بالا نمیکشیدند - که خود هندی‌ها در يك دوره‌ی تاریخی، خیلی خوب این وضع را ترسیم کردند - مسلماً نمیتوانستند به اینجا برسند. اینها مثل زالو از دیگران مکیدند و خودشان را فریه کردند؛ ما نمیخواهیم این کار را بکنیم. ما به هیچ وجه به دنبال مکیدن دیگران نیستیم. ما درون‌زانی و درون‌جوشی را تقویت نمیکنیم، و معتقدیم میشود، و ان‌شاءالله پیش خواهیم رفت. بنابراین، این نکته‌ی اول، که نگذارید حرکت از دُور بیفتد.

بیانات در دیدار نیروهای مسلح منطقه‌ی شمال کشور و خانواده‌های آنان 1391/06/28

در علم ما پیشرفت کردیم، در فناوری برخاسته‌ی از علم پیشرفت کردیم. من همین دانشگاه علوم دریائی را بیست سال، بیست و چهار سال، بیست و پنج سال قبل آمده‌ام بازدید کردم. البته از آن وقت تا حالا، بارها بازدید کردم. آن وقت این دانشگاه را هم دیدم، امروز این دانشگاه را هم دارم می‌بینم، قابل مقایسه نیستند. رشد انگیزه‌ها که دنبال خود، رشد حرکت علمی را دارد، يك پدیده‌ی شگفت‌آور است که انسان را واقعاً دچار خرسندی عمیق میکند؛ آدمی را که آگاه هست، دچار شگفتی میکند. البته در همه جا همین جور است؛ در دانشگاه‌های کشور همین جور است، در پژوهشگاه‌های کشور همین جور است، در مراکز علمی‌ای که نبوده است و تولید شده است و به وجود آمده است، همین طور است. امید دانشمندان ما همین جور است. دانشمندان نسل‌های گذشته‌ی ما که وجودشان هم خیلی برای ما محترم است و ما از هر کسی که در راه دانش زحمتی کشیده تقدیر میکنیم و احترام برایش قائلیم، چون مال يك مرتبه‌ی دیگری بودند، پیشرفتهای علمی نسل جوان را سر همین قضیه‌ی پیشرفتهای

صنعت هسته‌ای باور نمی‌کردند! من این را شاید یک بار دو بار دیگر هم گفته‌ام. وقتی این پیشرفت‌ها حاصل شده بود، چند نفر از دانشمندان برجسته‌ی ما که من اینها را می‌شناختم، هم از لحاظ علمی برجسته‌اند، هم از لحاظ نیت، انسانهای صادق‌النیه‌ای هستند، به من نامه نوشتند، گفتند آقا باور نکنید، باور نکنید! اینی که می‌گویند، این نمیشود، نشده! هم پیشرفت‌های هسته‌ای را، هم آن پیشرفت‌های مربوط به سلول‌های بنیادی را که جزو جلودارهای این حرکت علمی جدید چندین ساله‌ی اخیر بود. باور نمی‌کردند، اما اتفاق افتاده بود و بود. گذشت زمان هم بیشتر نشان داد که بله، این پیشرفت‌ها واقع شده. یعنی حرکت علمی، حرکتی است که برای آن نسل گذشته‌ی ما که گفتم هم دانششان، هم خیرخواهی و نیت صادقاته‌شان برای ما معلوم است، قابل باور نبود. و من امروز به شما عرض می‌کنم این جوانهای ما کارهایی دارند در زمینه‌های علمی و پیشرفت‌های علمی و اکتشافات و ساخت و سازهای علمی می‌کنند که باز شاید برای بعضی نسل‌های متوسط ما هم قابل باور نباشد، اگرچه حالا بواش بواش دیگر همه این پیشرفت را باور کردند.

مراکز جهانی اعلام می‌کنند که رشد علمی ایران گاهی یازده برابر، گاهی سی‌زده برابر در آمارهای گوناگون، نسبت به رشد علمی متوسط دنیا جلو است! البته معنایش این نیست که ما از لحاظ علمی جلوتر از همه‌ی مراکز دنیا هستیم؛ نه، ما عقب‌ماندگی‌مان زیاد است، رشدمان سریع است. اگر به این رشد با همین سرعت ادامه بدهیم، بله ممکن است در سالهای آینده، ده سال دیگر، پانزده سال دیگر در رتبه‌های اول دنیا قرار بگیریم در همه‌ی بخش‌های دانش و فناوری، اما الان هنوز نه، الان وسط راهیم، داریم حرکت می‌کنیم. این، بخش علمی.

بیانات در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت‌های دانش‌بنیان 1391/05/08

با توجه به واقعیاتی که ما مشاهده می‌کنیم و جلوی چشم ماست، این اوجگیری، این رسیدن به این تعالی مورد نظر و پیشرفت، به هیچ وجه خیالپردازانه نیست؛ واقع‌گرایانه است؛ تجربه‌ی این چند سال هم همین را نشان می‌دهد. در همین آمارهایی که داده شد، ملاحظه کردید که پیشرفت کشور در بخش‌های مهم و دانش‌های نو و مؤثر در زندگی، با فاصله‌ی چند سال، پیشرفت چشمگیری بوده است؛ این نشان‌دهنده‌ی این است که استعداد و ظرفیت و آمادگی هست. ما باید این مسئله را جدی بگیریم؛ یعنی به مسئله‌ی علم و تکیه‌ی به علم در کشور اهمیت بدهیم؛ یعنی این را اساس کار قرار بدهیم. حرف ما در این چند ساله همین است. اگر چنانچه علم در بخش‌های مختلف جدی گرفته شد، آن وقت این شرکت‌های دانش‌بنیان که بر مبنای علم کار می‌کنند، تولید می‌کنند و ثروت‌آفرینی می‌کنند، خواهند توانست بتدریج اقتصاد کشور را به شکوفائی واقعی برسانند.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام 1391/05/03

یک واقعیت دیگر این است، در هر برهه‌ای که ما در مقابل جبهه‌ی دشمن انعطاف نشان دادیم و با توجیه‌هایی عقب‌نشینی کردیم - مثلاً یک وقت گفتیم بگذارید بهانه را از دست دشمن بگیریم، یک وقت گفتیم بگذارید سوءظن دشمن را از خودمان زائل کنیم - دشمن مواضع گستاخانه‌تری علیه ما گرفته. در آن روزی که ادبیات مسئولین ما آلوده شد به حرف‌ها و تعبیرات تملق‌آمیز نسبت به غرب و فرهنگ غربی، در آن روز اینها ما را «محور شرارت» معرفی کردند؛ چه کسی؟ آن کسی که خودش مجسمه‌ی شرارت بود. رئیس‌جمهور قبلی آمریکا - مجسمه‌ی شرارت - ایران اسلامی را «محور شرارت» معرفی کرد؛ این کی بود؟ آن وقتی که ما در ادبیات خودمان، در اظهارات خودمان، حرف‌های تملق‌آمیز نسبت به غرب و نسبت به آمریکا و اینها را تکرار می‌کردیم. اینها اینجوری‌اند. در همین قضیه‌ی هسته‌ای، آن وقتی که ما با اینها همراهی کردیم و عقب‌نشینی کردیم - البته برای ما تجربه‌ای بود، اما این واقعیت است - اینها جلو آمدند؛ اینقدر جلو آمدند که من در همین حسینیه گفتم اگر بنا باشد که این روال از سوی آنها ادامه پیدا کند، من خودم وارد قضیه خواهم شد؛ و وارد قضیه شدم؛ ناچار شدیم؛ اینها کار ما نیست.

عقب‌نشینی‌ها آنها را گستاخ‌تر کرد، طلب‌گارت‌تر کرد. یک روزی بود که مسئولین ما قانع بودند که اجازه بدهند ما ۲۵ سانتریفیوژ در کشور داشته باشیم؛ آنها گفتند نمیشود! اینها قانع شدند که ۵ تا سانتریفیوژ داشته باشیم؛ باز هم گفتند نمیشود! مسئولین ما قانع شدند که ۳ تا سانتریفیوژ داشته باشیم؛ باز هم گفتند نمیشود! امروز گزارش را شنیدید، یازده هزار سانتریفیوژ داریم! اگر ما آن عقب‌نشینی‌ها را، آن انعطاف‌ها را ادامه میدادیم، امروز از پیشرفت هسته‌ای که هیچ خبری نبود، به این نشاط علمی هم که در چند سال اخیر در کشور وجود پیدا کرده - این حرکت علمی، این جوانها، این ابتکارات، اختراعات، پیشرفت‌های گوناگون در بخش‌های مختلف - قطعاً لطمه می‌خورد؛ چون اولاً نسبت به هر یک از آنها ممکن بود یک بهانه‌ای بیاورند؛ ثانیاً حرکت هسته‌ای و صنعت هسته‌ای، نماد پیشرفت یک کشور است. این هم یک واقعیت دیگر است.

بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری 1390/12/18

تجربه‌ی این سی و سه سال هم نشان داده که اسلام میتواند به یک کشور عزت بدهد؛ میتواند یک ملت را سربلند کند؛ میتواند اهداف خوبی را ترسیم کند؛ میتواند راه‌هایی را به سوی این اهداف، هموار و مسطح کند؛ میتواند حرکت علمی ایجاد کند؛ میتواند حرکت فناوری و صنعتی ایجاد کند؛ میتواند حرکت تقوایی و اخلاقی ایجاد کند؛ میتواند آنها را در مقابل ملتهای دیگر روسفید کند؛ اینها اتفاقاتی است که در کشور ما افتاده؛ اینها کارهای بزرگی است که به برکت اسلام در این کشور انجام گرفته. اسلام همچنان لب و محتوا و ماده‌ی اصلی حرکت نظام ماست، شکل هم شکل مردم‌سالاری است؛ از هم جدا نیستند. یعنی این مردم‌سالاری هم باز از خود اسلام سرچشمه گرفته.

دیدار دبیرکل جهاد اسلامی فلسطین با رهبر انقلاب 1390/11/11

حرکت‌های علمی در کشور، وسیع و در همه بخش‌های علمی و فناوری است و در برخی موارد نیز برای بسیاری از افراد غیرقابل تصور است.

دیدار دبیرکل جهاد اسلامی فلسطین با رهبر انقلاب 1390/11/11

حرکت‌های علمی در کشور، وسیع و در همه بخش‌های علمی و فناوری است و در برخی موارد نیز برای بسیاری از افراد غیرقابل تصور است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای اظهار امیدواری کردند: این حرکت‌های علمی در دیگر کشورهای اسلامی همچون مصر، تونس و لیبی بوقوع بپیوندد و امت اسلامی به توانایی‌های بالای علمی و فناوری دست پیدا کنند.

بیانات در دیدار نخبگان و برگزیدگان کرمانشاه 1390/07/26

همین رشد پیشرفت علمی که اشاره کردند - که بنده هم بارها این را گفته‌ام - این یک واقعیتی است؛ این آمارهای بین‌المللی است. درست است که ما آنجائی که بالفعل از لحاظ علمی رسیدیم، عقب‌تر از بالفعل دنیا است، به مراحل و منازلی؛ اما این به خاطر عقب‌ماندگی قدیمی ماست. حرکت‌مان به سمت جلو، سرعت بسیاری داشته؛ چندین برابر سرعت متوسط عالم. اگر همین سرعت را حفظ کنیم، بلکه افزایش بدهیم، مسلماً به خطوط مرزی علم خواهیم رسید و این خطوط مرزی را خواهیم شکست و جلو خواهیم رفت؛ این اتفاق خواهد افتاد. جوان کشور ما باید این را باور کند؛ یکی از راه‌های باورش همین است. امروز اینجا جوان می‌آید صحبت می‌کند؛ حرف نو، نکته‌ی نو و پیشنهاد جدید را با روحیه‌ی خوب در اینجا ارائه می‌دهد. استادان برجسته و بزرگ در علم، در هنر، در خطاطی، در بقیه‌ی رشته‌ها می‌آیند حرف می‌زنند؛ مطالب نو، نکته‌های نو می‌گویند. اینها باید منعکس بشود تا جوان کشور ما باور کند.

بیانات در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه 1390/07/20

یکی از صحنه‌های بسیار مهم دیگری که مردم عزیز ما در آن نقش ایفاء کردند و کسی هم تصور نمی‌کرد که این صحنه اینجور برای نقش‌آفرینی ظرفیت داشته باشد، عرصه‌ی علم و فناوری است. کی خیال میکرد جوانان ما اینجور وارد این میدان شوند؟ بمجرد اینکه نهضت تولید علم و جنبش نرم‌افزاری با نخبگان و زیدگان دانشگاهی مطرح شد، آنچنان حرکت عظیمی به وجود آمد که شد یک گفتمان عمومی، شد یک حرکت همگانی. امروز در سرتاسر کشور، در استانهای مختلف، در شهرهای کوچک و بزرگ، بخصوص در مراکز علمی و حساس، جوانهای ما کارهای حساس بزرگی را از لحاظ علمی و فناوری دارند انجام می‌دهند؛ کارهایی است که بعضی از آنها صددرصد به نتیجه رسیده است، بعضی هم در راه است. اینها را ملت ایران خواهند دید. این کارهای علمی مایه‌ی اعتماد به نفس ملت ایران است، مایه‌ی رونق اقتصادی است. تجارت‌های پرسود مادی، ناشی از پیشرفت‌های علمی است. جوانان ما در این زمینه وارد شدند. آمارهای جهانی هم این را تأیید کرد. البته مسئولان هم تلاش‌های باارزشی می‌کنند.

فکر کنید، بگوئید، بنویسید، در مجامع خودتان منعکس کنید؛ آن کرسی‌های آزاداندیشی را که من صد بار - با کم و زیادش - تأکید کردم، راه بیندازید و اینها را هی آنجا بگوئید؛ این میشود یک فضا، وقتی یک فضای گفتگویی به وجود آمد، همه در آن فضا فکر میکنند، همه در آن فضا جهتگیری پیدا میکنند، همه در آن فضا کار میکنند؛ این همان چیزی است که شما میخواهید. بنابراین اگر چنانچه این کاری که شما مثلاً در فلان نشستتان، در فلان مجموعه دانشجوئی‌تان کردید، فکری که کردید، ترجمه‌ی عملیاتی نشد، به صورت یک قانون یا به صورت یک دستورالعمل اجرائی درنیامد، شما مایوس نشوید؛ نگوئید پس کار ما بی‌فایده بود؛ نخیر. و من به شما عرض بکنم؛ در این پانزده شانزده سال اخیر، همین حرکت علمی‌ای که آغاز شده، همین جور آغاز شده؛ همین جور امروز علم شده یک ارزش؛ چند سال قبل اینجوری نبوده. ما همین طور روزبه‌روز هی پیش رفتیم.

یک روزی یک چیزهایی گفته میشد که به گوش‌ها سنگین می‌آمد. من یک روزی مسئله‌ی «تولید علم» را مطرح کردم، بعد دیدم بعضی جاها نشستند روی کلمه‌ی «تولید علم» دارند خدشه میکنند - حالا یک مناقشه‌ی لفظی - که علم قابل تولید نیست! امروز این به صورت یک گفتمان قطعی در آمده؛ شماها گله‌مندید از این که این کار در مقطع خاص خودش پیش نمیرود. این خیلی پیشرفت است. بنابراین بایستی کار کرد. و کار کنید، فکر کنید؛ حتماً تأثیر دارد.

از من سؤال شد نظرم در مورد علوم پایه چیست؟ همین طور که اشاره کردند، من چندین بار راجع به علوم پایه بحث کرده‌ام. من علوم پایه را خیلی مهم میدانم. من یک وقتی گفتم علوم پایه در مقایسه با علوم کاربردی‌ای که ما داریم، مثل یک ذخیره‌ی بانکی است در مقابل پولی که شما توی جیب‌تان میگذارید. شما برای خودتان یک مقدار ذخائر بانکی دارید که پشتوانه‌ی کار شما، مایه امید شما، منشأ درآمدهای شما آن است. البته یک مقدار هم پول توی جیب‌تان میگذارید و خرج میکنید. نمیخواهیم حسارت کنیم؛ واقع قضیه این است. این علوم کاربردی‌ای که امروز وجود دارد، اینها هم‌ه‌اش همین پولهای است که ما داریم خرج میکنیم. یک ملت مجبور است مهندسی داشته باشد، شهرسازی داشته باشد، صنایع داشته باشد، پزشکی داشته باشد، سلامت و درمان داشته باشد؛ اینها پولهای است که روزانه داریم خرج میکنیم؛ اما مایه و ریشه‌ی اصلی این علوم، علوم پایه است.

من امسال ماه رمضان هم راجع به علوم انسانی یک صحبتی با همین دانشجویها و جوانها کردم، قبلاً هم یک صحبتی داشتم، ان‌شاءالله بعداً هم ما یک جلسه‌ی مخصوص علوم انسانی با همین اصحاب فکر و فرهنگ و امثال شما جوانهای خوب خواهیم داشت. علوم انسانی روح دانش است. حقیقتاً همه‌ی دانشها، همه‌ی تحرکات برتر در یک جامعه، مثل یک کالبد است که روح آن، علوم انسانی است. علوم انسانی جهت میدهد، مشخص میکند که ما کدام طرف داریم میرویم، دانش ما دنبال چیست. وقتی علوم انسانی منحرف شد و بر پایه‌های غلط و جهان‌بینی‌های غلط استوار شد، نتیجه این میشود که همه‌ی تحرکات جامعه به سمت یک گرایش انحرافی پیش میرود. امروز دانشی که غرب دارد، شوخی نیست؛ چیز کوچکی نیست. دانش غرب یک پدیده‌ی بی‌نظیر تاریخی است؛ اما این دانش در طول سالهای متمادی در راه استعمار به کار رفته، در راه برده‌داری و برده‌گیری به کار رفته، در راه ظلم به کار رفته، در راه بالاکشیدن ثروت ملتها به کار رفته؛ امروز هم که می‌بینید چه کار دارند میکنند. این بر اثر همان فکر غلط، نگاه غلط، بینش غلط و جهتگیری غلط است که این علم با این عظمت - که خود علم یک چیز شریفی است، یک پدیده‌ی عزیز و کریمی است - در این جهتها به کار می‌افتد.

اگر دانشمند علاقه‌مند به سرنوشت کشور، آماده‌ی فداکاری در این راه - فداکاری به حسب خودش - در یک کشوری وجود داشت، آن کشور رشد میکند. چیزی که میتواند این نیرو را به وجود بیاورد، این پیشرفت را به وجود بیاورد، بهتر از همه چیز، ایمان است. اگر این ایمان بود، کشور پیشرفت میکند. پیشرفتهای علمی‌ای که امروز در کشورمان وجود دارد - که البته حتماً به آنها قانع نیستیم - ارزش و قیمت ذاتی‌اش از پیشرفتهای متعارف علمی در دنیا بمراتب بیشتر است. چرا؟ چون ما از تبادل علمی، از استفاده‌ی علمی، از کمک علمی دیگران محروم بودیم. ما زیر فشار بودیم، درها به روی ما بسته بود؛ در عین حال شخصیت‌های برجسته‌ای پیدا شدند، «شهید شهریار»‌ای پیدا شد - که البته ده‌ها نفر مثل او در بین ما بودند و الحمدلله هستند - ده‌ها و صدها نفر در رشته‌های مختلف پیدا شدند که اینها کارهای برجسته‌ای کردند؛ هیچ استفاده‌ای هم از دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های غرب و از اساتید غربی نکردند. البته از دستاوردهای غرب حتماً استفاده کردند؛ باید هم بکنیم.

یکی از دوستان حرف درستی زدند؛ گفتند بیگانه‌گریزی و بیگانه‌ستیزی، ما را به جانی نمی‌رساند. بله، همین جور است؛ منتها توجه داشته باشیم؛ این که ما گاهی میگوئیم بیگانه‌ستیزی یا بیگانه‌گریزی، معنایش این نیست که ما از دانش و دستاورد او خودمان را محروم کنیم؛ ابداً. من بارها گفته‌ام؛ ما کاملاً حاضریم شاگردی کنیم، برای اینکه یاد بگیریم؛ منتها همیشه نباید شاگرد بمانیم؛ نکته این است. ملت ما میتواند به جانی برسد که دیگران بیایند شاگردی او را بکنند. من آن قله را در نظر دارم؛ باید به آن سمت پیش برویم. بنابراین برای مجموعه‌ی علمی تلاش و همت مخلصانه و خالصانه لازم است تا بتوانند کار کنند. الحمدلله شماها این ظرفیت را دارید، این استعداد را دارید؛ خدا را شکر. شماها میتوانید عزت این ملت را برگردانید.

نکته‌ای که من در جلسه‌ی امسال بوضوح احساس کردم، این است که گرایش بیانات دوستان، بیشتر به سمت ارائه‌ی فکر و اندیشه بود تا صرف پیشنهادهای اجرائی و عملی - که البته آن هم به جای خود چیز لازم و خوبی است - این، پشتوانه‌ی هر حرکت علمی است. همچنان که بعضی از دوستان هم اشاره کردند و کاملاً درست است، ما احتیاج داریم به فکر، احتیاج داریم به فلسفه، تا بتوانیم علم را، فناوری را، مدیریت کشور را، مسائل گوناگون جامعه را به پیش ببریم و حل کنیم. فکر قبل از علم مورد نیاز است، و من این گرایش را مشاهده کردم. برخی از مطالبی که دوستان گفتند، خوشبختانه در مراکز فکری و تصمیم‌گیری مورد ملاحظه قرار گرفته و کارهایی هم انجام شده و بمرور ان‌شاءالله آثار آن دیده خواهد شد و همچنان که یک روزی مسئله‌ی تولید علم، تولید فکر، نهضت علمی، نهضت نرم‌افزاری، غربیانه در جامعه مطرح میشد و امروز گفتمان غالب را تشکیل میدهد، ان‌شاءالله یک روزی باز همین مطالبی که حالا گوشه و کنار گفته میشود یا خیلی مورد توجه نیست، بتدریج به گفتمان غالب جامعه تبدیل خواهد شد.

فرض بفرمائید در کشور ترور اتفاق می‌افتد؛ شهید علی‌محمدی، شهید شهریار، شهید رضائی‌نژاد را ترور میکنند. خوب، این یک کار تروریستی است. یک وقت به این مسئله به چشم یک عمل تروریستی ضد امنیتی نگاه میکنیم؛ خوب، انسان غصه هم میخورد؛ چند تا دانشمند ما مورد اصابت جنایت دشمن - یک چند تا تروریست - قرار گرفتند. یک وقت نه، با همان چشم جبهه‌ای نگاه میکنید؛ این یک حرکت در مجموعه‌ی حرکت‌های خصمانه‌ی علیه نظام اسلامی است. مثلاً در جبهه‌ی جنگ مرزی با عراق - که هشت سال جنگ داشتیم - یک جا اگر چنانچه توپخانه‌ی دشمن کار کند، معنایش این نیست که دشمن با اینجای بالخصوص کار دارد؛ این معنایش این است که این یک حرکتی است که دشمن دارد اینجا انجام میدهد، احتمالاً برای اینکه شما حواستان به اینجا معطوف شود، او به یک جای دیگر حمله کند - به قول خودشان حرکت‌های پشتیبانی، که این در واقع حیل است - یا برای این است که رزمنده‌ی ما را در اینجا تضعیف کند تا مثلاً بتواند یک حمله‌ی سراسری انجام دهد. وقتی با این چشم نگاه میکنید، معلوم میشود که دشمن به دنبال کوبیدن حرکت علمی در کشور است؛ یعنی یکی از حلقه‌های توطئه‌ی دشمن این است. چند تا حلقه‌ی بهم‌پیوسته وجود دارد؛ مثلاً حلقه‌های تحریم اقتصادی، ترویج ابتذال، ترویج مواد مخدر، کارهای امنیتی، ایجاد تزلزل در مبانی و مسائل اعتقادی؛ چه اعتقاد به اسلام، چه اعتقاد به انقلاب. اینها حلقه‌های گوناگون بهم‌پیوسته است؛ یکی از این حلقه‌ها هم - که مکمل این زنجیره است - کوبیدن حرکت علمی در کشور، با ترساندن دانشمندان ما، با حذف دانشمندان ماست. با این چشم به قضیه نگاه کنیم.

اگر چنانچه به مجموعه‌ی دشمن به چشم یک جبهه‌ی مستمری که وظائف را تقسیم کردند، نگاه کنیم، آن وقت احساس مسئولیت ما در هر قضیه‌ای شکل تازه‌ای به خودش میگیرد. حالا در همین قضیه‌ی این ترورها، من عقیده‌ام این است که بچه‌های تشکلهای دانشجویی در این قضیه کوتاه آمدند؛ یعنی کم‌عملی نشان دادند. باید این قضیه را بزرگ میکردید. البته نه اینکه بزرگ کنید - چون خودش بزرگ است - همان جور که هست، منعکس میکردید. ما حتی ندیدیم تشکلهای ما پوستر این شهدا را هم چاپ کنند، منتشر کنند، پخش کنند، یادمان اینها را نگه دارند. نه، این موضوع اصلاً نباید فراموش شود؛ این کار کوچکی نیست.

مسئله‌ی علم در کشور، یک حلقه‌ای است از آن زنجیره، که این حلقه درست متوجه به آن نقطه‌ی اصلی و اساسی است که ما ده دوازده سال است داریم این را دنبال میکنیم. گفتیم «العلم سلطان»؛ علم، اقتدار است؛ هر کسی که دارای علم و دارای این اقتدار شد، طبق این روایت، «صال»؛ میتواند بر محیط جهان حکمفرمایی کند، یعنی اهداف خودش را دنبال کند؛ هر کسی مالک آن نشد، «صیل علیه»؛ (4) یعنی بر او حکمفرمائی خواهد شد. این منطق ماست در این حرکت علمی ده پانزده ساله. الان خوشبختانه تا حدود زیادی هم این حرکت علمی در کشور به ثمر رسیده، میخوانند این را متوقف کنند؛ خوب، در مقابل این باید حساسیت نشان بدهید.

بیانات در دیدار مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران 1390/05/16

سوم: پیشرفت در شرائط تحریم، یکی از نقاط مهم فوت کشور این است. در سخت‌ترین شرائط تحریم، کشور پیشرفت کرده. در چه چیزی پیشرفت کرده؟ یکی در مقوله‌ی علم و فناوری، که آقای رئیس جمهور در گزارش‌شان به این مسئله اشاره کردند. ما در زمینه‌ی هسته‌ای پیشرفت کردیم، در زمینه‌ی فناوری زیستی پیشرفت کردیم، در فناوری نانو پیشرفت کردیم، در فناوری انرژی‌های نو پیشرفت کردیم، در صنایع هوافضا پیشرفت کردیم، در ساخت ابررایانه‌ها پیشرفت کردیم، در مسئله‌ی بسیار مهم سلولهای بنیادی پیشرفت کردیم، مسئله‌ی شبیه‌سازی همین جور، در رادیوداروها همین جور، در نانوداروها ضد سرطان همین جور؛ اینها همه جزو دانشهای سطح بالای دنیاست. این چند موردی که من گفتم و بعضی از موارد دیگر، جزو دانشهای درجه‌ی یک سطح بالای دنیاست، که بعضی از اینها را پنج تا کشور، ده تا کشور در دنیا بیشتر ندارند؛ ما در اینها پیشرفت کردیم؛ این در حالی بود که درهای انتقال دانش از همه سوی دنیا روی ما بسته است.

من مقاله‌ای را میخواندم که از یک روزنامه‌ی آمریکائی نقل کردند که همین دو سه روزه منتشر شده. میگوید ایران در مسئله‌ی هسته‌ای یک استثنا است. چین به مسئله‌ی هسته‌ای رسید، از کی گرفت؛ پاکستان رسید، از کی گرفت؛ هند رسید، از کی گرفت؛ ایران از کی گرفت؟ آن مقاله مینویسد: از هیچ کس. این در شرائطی بود که هم تحریم بود و امکانات پیشرفت هسته‌ای به او نمیدادند، و هم با او مبارزه میکردند؛ مثل همین ویروس رایانه‌ای که داخل تشکیلات ما فرستادند. دانشمندان ما، جوانهای ما در مقابل اینها ایستادند، پیش رفتند و نقشه‌ی دشمن را خنثی کردند. او حتی به ترور دانشمندان هسته‌ای ما اشاره میکند. اینها چیزهایی است که دشمنان ما دارند میگویند. این مقاله در روزنامه‌ی واشنگتن پست درج شده است. خوب، این پیشرفت در علم و فناوری است.

بیانات در بیست و دومین سالگرد امام خمینی(ره) 1390/03/14

به برکت همین امنیتی که با حضور مردم به وجود آمده است، توطئه‌های امنیتی دشمنان خنثی میشود، توطئه‌های تبلیغاتی دشمنان خنثی میشود. به برکت همین حضور مردم است که پیشرفت علمی و فناوری کشور در سطح عالی است. امروز طبق آمارهای بین‌المللی - نه آمارهای ما - طبق محاسبات بین‌المللی که اعلام رسمی هم میکنند، سرعت پیشرفت علمی کشور ما، یازده برابر یا دوازده برابر متوسط دنیاست؛ این چیز کمی نیست. این را مخالفین ما میگویند، دشمنان ما آن را اعلام میکنند. امروز جوانان دانشمند شما در بیش از ده رشته‌ی مهم درجه‌ی اول علمی و فناوری کشور آنچه پیشرفتی کرده‌اند که در ردیفهای اول دنیا - یعنی در ردیفهای کمتر از دهم دنیا - قرار گرفته‌اند؛ اینها به برکت حضور مردم است.

دیدار جمعی از منتخبان مردم، علما و مسئولان استان کردستان با رهبر انقلاب 1390/02/19

کشور از اتحاد، پیشرفت و میل به حرکت علمی برخوردار است ضمن آنکه در زمینه عدالت، کارهای برجسته و کم نظیری انجام شده است.

بیانات در دیدار مردم استان فارس 1390/02/03

در حرکت علمی ممتاز بعد از دوران انقلاب - بخصوص در سالهای اخیر - شیراز یکی از پیشروان است. در مسائل سیاسی، در مسائل اجتماعی - در این حوادث دشوار و لغزگونه - مردم شیراز جزو آگاه‌ترین‌ها و با بصیرت‌ترین‌ها به حساب می‌آیند. گاهی حوادث سیاسی آنچه پیچیده میشود که شبیه لغز میشود؛ باز کردنش کار هر کس نیست؛ اما می‌بینیم که مردم ما هوشیارند، بیدارند؛ و از جمله، مردم عزیز استان فارس جزو جلوترها و پیشروها هستند.

بیانات در دیدار نخبگان جوان 1389/07/14

در برنامه‌ریزی توسعه‌ی کشور، آن چیزی که خیلی مهم است، این است که ما ببینیم عمده‌ی تمرکز سرمایه‌گذاری‌های مادی و معنوی ما باید کجا باشد؛ چون بدیهی است سرمایه‌ی مادی و سرمایه‌ی معنوی - یعنی همت و نیروی انسانی و انگیزه - نامحدود نیست. اگر می‌خواهیم کشور را به توسعه برسانیم - توسعه به معنای مطلوب و منظور خودمان، نه لزوماً توسعه به معنای رائج غربی - ببینیم کجاها باید بیشتر برای سرمایه‌گذاری متمرکز شویم.

اعتقاد راسخ من این است که اگر چنانچه بر روی مسئله‌ی علم و فناوری و نخبه‌پروری سرمایه‌گذاری کنیم، حتماً در یکی از بااولویت‌ترین کارها سرمایه‌گذاری کرده‌ایم. پیشرفت علمی و به دنبال آن، پیشرفت فناوری، به کشور و ملت این فرصت و این امکان را خواهد داد که اقتدار مادی و معنوی پیدا کند. بنابراین با یک نگاه راهبردی، علم یک چنین اهمیتی دارد. تکیه‌ی ما بر این اساس است. حالا این علم با چه هدفی است، اگر ان‌شاءالله وقت بود و من هم یادمان، در آخر شاید یک جمله‌ای عرض خواهم کرد که جهتگیری حرکت علمی ما چه باید باشد.

بنابراین یکی از بااولویت‌ترین کارها عبارت است از مسئله‌ی علم و فناوری؛ این در کشور لازم است. ما در این زمینه‌ها یک عقب‌افتادگی مزمین تاریخی فاحشی داریم، که گناهش به گردن آن کسانی است که با سیاست خودشان، با رفتار خودشان، با طمع‌ورزی‌های خودشان، با سهل‌انگاری‌های خودشان، این بیماری مزمین را بر یک چنین ملت بزرگی تحمیل کردند. و ما حالا می‌خواهیم خودمان را از زیر این بار، از زیر این بختک سنگین خلاص کنیم. بنابراین من، شما، مسئولین ذربط، مسئولین بخشهای مختلف کشور و هر انسان باسرف در این کشور که امکانی دارد، باید در این زمینه تلاش کند؛ هر کس به قدر خودش. همه مسئولند؛ از یک دانشجویی که امسال وارد دانشگاه شده، تا دانشجویهای برتر و بالاتر، تا اساتید، تا مسئولین نظام آموزشی و علمی کشور، تا بخشهای مختلف، در سلسله‌مراتب اداری و علمی کشور. همه باید تلاش کنیم، همه باید کار کنیم، همه باید بدویم تا بتوانیم این عقب‌افتادگی تاریخی تحمیل‌شده‌ی بر خودمان را جبران کنیم؛ این یک مسئله‌ی جدی است.

خوب، من به شما عرض میکنم؛ در این مسیر، شتاب و موفقیت، در طول چندین سال گذشته محسوس است. شما این را بدانید - شاید هم میدانید؛ البته من آمارهای بیشتری دارم، اطلاعات وسیع‌تر و جزئی‌تری دارم - که در هفت هشت ده سال اخیر، کشور یک حرکت عظیمی در این زمینه انجام داده و کارهای بزرگی انجام گرفته. البته بعضی گوشه کنار، توی دانشگاه و بیرون دانشگاه، یأس‌آفرینی و منفی‌بافی میکنند؛ اما بیخود میگویند، دروغ میگویند. بعضی از اینها غافلند، بعضی هم بدتر از غافل. حرکت، انصافاً حرکت موفق‌ی بوده است. در این سالها کارهای بزرگی انجام گرفته. ملت، جوانان، مجموعه‌ی علمی، دانشگاه‌ها، مدیران علمی نشان دادند که استعداد خوبی وجود دارد برای این حرکتی که مورد نظر ماست. بنابراین ما پیشرفت کرده‌ایم.

این پیشرفت اقتضاء میکند که ما امیدوارانه‌تر پیش برویم. نظر تعداد قابل توجهی از کارشناسان ایرانی و غیر ایرانی این است که کشور ما قبل از موعد معین، یعنی 1404 - که پایان دوره برنامه‌ی چشم‌انداز بیست ساله است - به آن چیزی که در چشم‌انداز وعده داده شده، خواهد رسید؛ یعنی رتبه‌ی اول علمی در میان کشورهای اسلامی. برآوردها این است؛ این به خاطر شتابی است که وجود دارد. پس امیدوار باشیم، لحظه‌ها را از دست ندهیم، به نیروی خودمان اتکاء کنیم و حرکت را با جدیت، با صمیمیت و با شرایط لازم ادامه دهیم. این یک نکته.

نکته‌ی دوم این است که از این کارهای علمی‌ای که دارد میشود، هم من و هم هر فردی از افراد کشور که مطلع باشد، افتخار میکند. به پیشرفت علمی در مسئله‌ی هسته‌ای، همه افتخار میکنیم؛ به پیشرفتهای بسیار حائز اهمیت در زمینه‌ی سلولهای بنیادی - که گفته شد - و کارهای عظیمی که در این زمینه انجام گرفته، همه افتخار میکنیم؛ در بخش نانو، در بخش فناوری زیستی و غیرذکر پیشرفتهای خوبی صورت گرفته و همه افتخار میکنیم؛ اینها چیزهای کوچکی نیست، چیزهای بزرگی است؛ لیکن اینها چیزهایی نیست که بتواند به ما بگوید کشور از لحاظ علمی، یک پیشرفت مطلوب و کاملی کرده است. با اینکه در بعضی از این رشته‌ها تازه وارد شده‌ایم، در عین حال جزو ده کشور اول دنیا هستیم که این فناوری‌ها یا این دانش را داریم؛ لیکن این کافی نیست.

چرا لازم است؟ آنچه در کشور لازم است و میتواند موقع و جایگاه علمی کشور را به طور شایسته و افتخارآمیز به ما نشان دهد که بالا رفته، وجود یک چرخه‌ی علمی کامل است. در همه‌ی بخشها یک چرخه‌ی به هم پیوسته‌ی مهمی از انواع دانشهایی که مورد نیاز کشور است، باید وجود داشته باشد تا اینها هم‌افزایی کنند و به کمک هم بیایند. یک مجموعه‌ی کامل علمی در کشور بایستی به وجود بیاید؛ این هنوز نشده. این جزیره‌ها بایستی به طور کامل به هم متصل شوند، یک مجموعه‌ی واحد تشکیل شود؛ به هم کمک کنند، همدیگر را پیش ببرند، هم‌افزایی کنند، راه را برای جستجو و یافتن منطقه‌های تازه‌ی علمی در این آفرینش وسیع الهی باز کنند؛ سؤال مطرح کنند، به آن سؤالا پاسخ داده شود؛ اینها همه‌اش لازم است.

ما سرمایه‌گذاری‌های مقطعی زیادی داشتیم، پیشرفتهای مقطعی هم زیاد داشتیم که قائم به اشخاص بوده، قائم به گروه‌های خاص بوده؛ این بایستی در همه‌ی بخشها، در همه‌ی رشته‌ها توسعه پیدا کند؛ یک جریان عام تمامی‌ناپذیر در زمینه‌ی علم و در همه‌ی رشته‌های علوم به وجود بیاید؛ از علوم انسانی تا علوم تجربی و انواع علوم بایستی ما این پدیده را ببینیم و مشاهده کنیم. این کار، تلاش لازم دارد؛ این همانی است که من در یک جلسه‌ی با جمعی از فرزندان و دانشگاهیان - که به نظرم ماه رمضان بود - گفتم جهاد علمی لازم است، مجاهدت لازم دارد.

خوب، اگر بخواهیم این مجاهدت به طور کامل انجام بگیرد، باید یک توجه ویژه‌ای به دانشگاه‌ها بشود؛ چون دانشگاه، محیط زیست و محیط پرورش استعدادها و نخبه‌هاست. اینجا، هم بنیاد ملی نخبگان وظائفی دارد، هم مدیران و رؤسای دانشگاه‌ها و وزارت‌های دانشگاهی مسئولیت دارند. نگاه بنیاد ملی نخبگان بر روی نخبگان نباید این بنیاد را از نگاه به دانشگاه‌ها غافل کند؛ یعنی باید یک نگاه ستادی به دانشگاه‌ها داشته باشد و ارتباط بین مجموعه‌ی بنیاد ملی نخبگان و دانشگاه‌ها باید مستحکم شود. از آن طرف هم در دانشگاه‌ها نگاه نخبه‌شناس و نخبه‌پرور حتماً بایستی در مجموعه‌ی کارهای دانشجویی وجود داشته باشد؛ که البته در بخشهای تحصیلات تکمیلی، این معنا بیشتر خواهد بود. این هم یک نکته.

خوب، حمایت از نخبگان چگونه است؟ این را من در همین بیاناتی که دوستان هم کردند، مشاهده میکنم. به نظر من مهمترین حمایت برای نخبگان این است که زمینه‌ی کار و مقدمات کار برای آنها فراهم شود. ذهن نخبه و مغز نخبه به دنبال کار، ژرف‌نگری، تولید، خلق، گشودن بابهای جدید و رفتن راه‌های نو است. امکانات سخت‌افزاری باید برای اینها فراهم شود. در مواردی، هم امکانات سخت‌افزاری، هم امکانات نرم‌افزاری باید فراهم شود تا نخبه بتواند کار و تلاش کند. البته این تلاش باید در جهت نیازهای کشور باشد. آنطور که به من گزارش کردند، نقشه‌ی جامع علمی، بخش مهمی از این نیازها را کاملاً رعایت کرده و در این نقشه‌ی جامع دیده شده. البته من هنوز گزارش نهائی‌ای از نقشه‌ی جامع ندارم؛ دوستان با جدیت دنبال کار هستند. نظرات گوناگونی هم هست. من همین جا تشکر کنم از بعضی از جوانهای عزیز که توی دیدار ماه رمضان به ما گفتند که ما نقشه‌ی جامع علمی را خودمان مستقل از مجموعه‌ی مسئول فراهم کردیم. من گفتم بیاورید؛ آوردند. گفتم یک خلاصه‌ی تهیه بشود که من بتوانم آن خلاصه را ببینم. آن خلاصه را هم تهیه کردند و آوردند. البته ما مجموعه را برای دبیرخانه‌ی شورای عالی انقلاب فرهنگی فرستادیم که آنجا رسیدگی کنند، اما آن خلاصه را خود من هم باید ببینم؛ که هنوز فرصت و توفیق پیدا نکرده‌ام نگاه کنم. این اهتمام را، این بلندپروازی را در جوانها من می‌پسندم. چند تا جوان دور هم می‌نشینند، میگویند آقا ما نقشه‌ی جامع علمی کشور را با نگاه خودمان میخواهیم فراهم کنیم. البته قول نمیدهیم که حتماً آن نقشه‌ی جامع پاسخگوی نیاز ما به یک نقشه‌ی جامع باشد - ممکن است اطلاعاتشان محدود باشد - اما این گستاخی، این بلندپروازی، این همت، این اعتماد به نفس برای ما خیلی مطلوب و جذاب است.

بنابراین، این چرخه‌ی علمی کامل لازم است. علاوه‌ی بر این، چرخه‌ی دیگری لازم است؛ از پدید آمدن یک فکر در ذهن یک نخبه یا یک نابغه، تا تحویل آن به مرکز علمی و فعالیت علمی روی آن و تبدیل این فکر به یک علم یا به شاخه‌ای از یک علم، تا عبور از این مرحله و رفتن به میدان فناوری و به عرصه آمدن فناوران و نخبگان فناوری و صنعتی بر روی این یافته‌ی علمی، تا بعد به مسئله‌ی تجاری کردن - که به آن خواهم پرداخت - برسد؛ این هم باز یک چرخه‌ی دیگر است. پس علاوه بر اینکه یک چرخه‌ی علمی باید به وجود بیاید که علوم، همدیگر را تکمیل کنند، به هم کمک کنند، یک منظومه به وجود بیاید، چرخه و سلسله‌ی زنجیره‌وار دیگری از تولید اندیشه‌ی علمی و ایده‌ی علمی، تا تشکیل یک مجموعه‌ی ذهنی علمی، تا آمدن به میدان فناوری و صنعت، تا آمدن به بازار و تبدیل به محصول هم باید حتماً به وجود بیاید. البته اینها، هم همت شما را میطلبد، هم مدیریت دستگاه‌های مسئول را. همه باید تشریک مساعی کنند که این اتفاق در کشور بیفتد.

مسئله‌ی تجاری‌سازی خیلی مهم است. یافته‌های علمی و صنعتی بایستی بتوانند در کشور تولید ثروت کنند. برادران مسئول در دفتر ما یک محاسبه‌ی کردند؛ نظر آنها این است که تا سال 1404 ما باید بتوانیم حداقل بیست درصد از درآمد کشور را از راه صنایع دانش‌بنیان و فعالیتهای تجاری دانش‌بنیان تأمین کنیم؛ یعنی از محل فروش محصولات علمی. این چیزی است که باید خیلی از دسترس دور نباشد. دانش، منشأ تولید ثروت است؛ البته به شکل صحیح، به شکل نجیبانه، نه آنچنان که دنیا غرب از دانش برای تحصیل ثروت استفاده کرد؛ که من بعد ان‌شاء‌الله اشاره‌ی مختصری خواهم کرد. البته تجاری کردن اگر در ذهنیت دستگاه‌های مسئول باشد، بایستی از آغاز - یعنی از وقتی که ما پروژه‌ی علمی و پروژه‌ی صنعتی را تعریف میکنیم - به فکر تجاری کردنش باشیم؛ نگذاریم بعد از آنکه کار تمام شد، به فکر بیفتیم که بازاربایی کنیم. از اول باید این مسئله در محاسبات بیاید؛ که البته این مربوط به دستگاه‌های مسئول کشور است که دنبال کنند.

پیشنهاد کردند - من اینجا یادداشت کردم - که امکان تأسیس نوع تازه‌ای از شرکتها که عبارت است از شرکت‌های علمی و فناوری، در کشور فراهم شود. خیلی‌ها هستند که مایلند دسته‌جمعی کار علمی کنند، تحقیقات علمی کنند. این کمکی که دولت و مسئولان به پیشرفتهای علمی و فناوری میکنند، منحصر نماند به کمک به افراد؛ این شرکتها مورد حمایت قرار بگیرند. البته اینها با شرکت‌های تجاری که مالیات و تسهیلات متعارف بانکی به آنها تعلق میگیرد، اشتباه نشوند؛ بلکه به طور ویژه به این شرکتها

کمک شود. فکر میکنم این کار، کار لازم و مهمی است. دولت باید در این زمینه یک مدیریت هوشمندانه‌ای به کار برد.

یک مسئله‌ی دیگر که خیلی مهم است، تشکیل پژوهشگاه‌هاست. در هر دانشگاهی، علاوه بر پژوهشگاه‌های مستقلی که وجود دارد، لاقلاً باید یک پژوهشگاه جدی به وجود بیاید. خود دانشگاه‌ها به امر پژوهش، به صورت یک مجموعه در درون دانشگاه اهمیت بدهند. نخبه‌های ما بروند به سمت پژوهشگاه‌ها. البته نه اینکه رابطه‌شان با دانش و تعلیم و تعلم قطع شود، بلکه همچنان که میل خود نخبگان هم همین است که سراغ پژوهش بروند، جذب این پژوهشگاه‌ها شوند و در آنجا کار پژوهشی انجام دهند. امکانات - همان طوری که قبلاً عرض کردیم - در اختیارشان قرار بگیرد تا بتوانند پژوهش کنند؛ این همان چیزی است که یک نخبه را راضی میکند، قانع میکند؛ هم استعداد او را به جریان می‌اندازد و به فعلیت میرساند و احساس میکند میتواند کار کند، هم وسوسه‌هایی که در مورد عدم امکان کار در کشور میشود - که روزبه‌روز هم این وسوسه‌ها توسعه پیدا میکند - خنثی و بی‌اثر خواهد شد.

در این پژوهشگاه‌ها این امکان وجود دارد که از تجربه‌ی علمی و از پختگی اساتید دانشگاه‌ها که بعد از پایان دوره‌ی خدمتشان بازنشسته شده‌اند، استفاده شود و اینها حضور پیدا کنند. در این صورت، یک حلقه‌ی وصلی خواهد شد بین نسل جدید پژوهنده و پژوهشگر - که همین جوانهایند - و مجربینی که دورانی را در دانشگاه‌ها گذرانده‌اند.

به مجموعه‌ی نخبگان خیلی کمک شده. البته گوشه کنار گله‌گزاریهایی هست، من هم میشنوم. غیر از این چیزهایی که حالا در این جلسه به من گفته میشود، نامه مینویسند، گزارش میدهند، گله میکنند. بنابراین گله‌گزاریهایی هست، این گله‌ها حق هم هست، باید هم برطرف شود، شکی نیست؛ اما شما نگاه کنید ببینید در پنج شش سال اخیر، ما کجا بودیم، به کجا رسیدیم. در مورد کمک به نخبگان و توجه به نخبگان، ما در پنج شش سال قبل از این، در نقطه‌ی صفر بودیم؛ چیزی به این نام، کاری در این جهت، حرکتی به این صورت وجود نداشت. امروز خیلی کارهای خوبی شده. این توجه به نخبگان، این جمع کردن نخبگان، این شنیدن سخن نخبگان، این استفاده‌ی از ذهن و فکر آنها و برقهایی که در ذهن نخبه‌ها میزند، اینها چیزهای جدیدی است. ما بایستی قدر بدانیم و متشکر باشیم. همه‌اش نباید نقاط منفی را دید.

یکی از طبایع انسان، فزون‌طلبی است. این خصوصیت، بد هم نیست. فزون‌طلبی مثل بقیه‌ی خصوصیات و غرائز انسانی، اگر در جای خود قرار بگیرد، در جهت خود حرکت کند، عامل پرواز انسان خواهد شد. در زمینه‌ی معنویات، هرچه انسان بتواند، باید فزون‌طلب باشد. کار علمی و کار فکری و کار پژوهشی هم یک بخشی از معنویات است. بنابراین، این فزون‌طلبی در انسان هست. هرچه هم انسان داشته باشد، باز یک گوشه‌ی ناقصی، کمبودی جلوی چشم انسان فرار میگیرد؛ این هیچ وقت تمام نمیشود. باید دید چه کار شده است. کارهای زیادی شده.

من میخواهم عرض بکنم؛ با این کمکهای فراوانی که میشود، با وجود این کارهای خوبی که صورت میگیرد و واقعاً باارزش است و باید از مسئولین تشکر کرد، نباید گذاشت با بوروکراسی‌های اداری و پیچ‌وخم‌های گوناگون، شیرینی این کار در کام نخبگان تلخ شود؛ این را من جداً به مسئولین ذی‌ربط در این بخش توصیه میکنم. سعی کنند فراتر از این دیوانسالاری‌های متعارف و این پیچ‌وخم‌های گوناگون، راه‌های میانبر پیدا کنند، کارها را راحت‌تر پیش ببرند و آسان‌تر حرکت کنند.

البته از این طرف نباید بی‌انصافی کرد، نباید ناسپاسی کرد؛ حقیقتاً کار شده، حقیقتاً خدمت شده؛ نیت خدمت‌ی بیش از این هم هست. فرمود: «تَبَيَّنَ الْمُؤْمِنُ خَيْرَ مِنْ عَمَلِهِ» یعنی همیشه نیت مؤمن بیش از آن مقداری است که گنجایش عمل اوست. قصد و نیت، خیلی زیاد است؛ خوب، انسان در عمل نمیتواند همه‌ی آنها را انجام دهد. هرچه که شما از کار خوب انجام دادید، نیتتان باید چند برابر باشد. مؤمن اینجوری است که نیتش همیشه خیر است، از عمل او بهتر است. دستگاه‌های مسئول در این باب هم همین جورند؛ نیتشان واقعاً خیلی بیشتر است؛ منتها خوب، در عمل طبعاً مشکلاتی پیش می‌آورد.

یک چیز دیگر هم که فراموش نشود، این است که ما یک نظام رصد لازم داریم. باید دائماً رصد کنیم ببینیم خروجی این تلاشی که در زمینه‌ی نخبگان انجام میگیرد، چقدر است؛ چقدر متناسب است این خروجی با سرمایه‌گذاری‌ای که شده. اینجور نباشد که ما سرمایه‌گذاری را بکنیم، بعد خروجی نباشد. اگر خروجی کم بود یا متناسب نبود، کاشف از این است که در روشها اشکال وجود دارد، روشها غلط است. بنابراین، این کار رصد دائمی لازم دارد.

در این بخش، فقط هم رصد کافی نیست؛ بایستی کشورهای را هم که همت ما و نیت ما این است که از آنها جلو بیفتیم، رصد کنیم. نباید تصور کرد که کشورهای دیگر، کشورهای همسایه، کشورهای اسلامی ایستاده‌اند و به ما میگویند بفرمائید جلو، تا ما از آنها جلو بزنیم؛ نه، آنها هم دارند تلاش میکنند. این رصد هم لازم است. اگر قرار است ما جلو بیفتیم، بایستی اطراف را هم بدانیم؛ بقیه‌ی بازیگران این صحنه باید زیر نظر باشند؛ بدانیم چه کار دارد انجام میگیرد؛ آن وقت بسنجیم که حرکت ما، همت ما متناسب هست یا نه.

من چند نکته‌ی دیگر یادداشت کردم که از آنها میگذرم. ببینید، ما تأکید میکنیم روی علم. این تأکید، جدی است؛ تعارف نیست؛ از روی یک احساس کاذب تشریفاتی موسمی نیست؛ بلکه از یک تشخیص عمیق و محاسبه‌شده برمیخیزد. زورگوئی در دنیا زیاد است. زورگوینان متکی به قدرتشان هستند. آن قدرت و آن ثروت و آن امکانات، برخاسته‌ی از دانش آنهاست. بدون دانش نمیشود مقابله کرد، نمیشود مواجهه کرد. من یک وقتی این حدیث را خوانده‌ام: «العلم سلطان»؛ علم عبارت است از اقتدار. علم، خودش یک اقتدار است. هر کس این اقتدار را داشت، میتواند حرکت کند؛ هر کسی، هر ملتی، هر جامعه‌ای که نداشت، مجبور است از اقتدار دیگران پیروی کند. بنابراین، این یک محاسبه‌ی دقیق است.

خوب، این علم دو جور میتواند هدف داشته باشد: یک جور هدفی که دارندگان کنونی علم در دنیا آن هدف را داشتند و دنبال کردند و آن هدف، هدفی است ناپاک و نامقدس. به ادعاهای نگاه نکنید؛ واقعیت قضیه در پیشرفت علمی غرب، واقعیت بسیار تلخ و بسیار تأسف‌آوری است؛ واقعیتی است که انسان به هیچ قیمتی حاضر نیست به سمت آن حرکت کند. پیشرفت علم در دنیا غرب، چه از وقتی که اساساً حرکت علمی غرب شروع شد - باید گفت تحرک فکری، که مقدمه‌ی تحرک علمی بود - که از قرن شانزدهم میلادی در ایتالیا و در انگلیس و در جاهای دیگر شروع شد، چه آن وقتی که انقلاب صنعتی در قرن هجدهم ابتدا در انگلیس به وجود آمد؛ ایجاد کارخانجات بزرگ و ماشینهای عظیم که بتدریج در طول چند ده سال این اتفاق افتاد، بعد تولید ثروت از این راه - حالا آنچه که در خود آنهاجا شد، چه حقوقی پایمال شد، چه فقراتی از بین رفتند، طبقه‌ای که بر اثر این ماشینهای بزرگ به وجود آمد، چه ظلمهائی به مردم کردند، آنها بماند - بعد بتدریج گسترش این علم و فناوری در دیگر کشورهای اروپائی، به قیمت نابودی آزادی بسیاری از ملتها، تهدید هویت بسیاری از ملتها و وارد آمدن یک ظلم عظیم، همراه با سببیت بر بسیاری از کشورها و ملتها تمام شد. آنها احساس کردند مواد اولیه لازم دارند، احساس کردند بازار فروش لازم دارند؛ این هم در کشورهای دیگر بود؛ لذا از این دانش استفاده کردند و در مقابل شمشیر و نیزه، توپخانه تولید کردند؛ بعد هم انگلیسی‌ها و هلندی‌ها و پرتغالی‌ها و فرانسوی‌ها و بعضی دیگر از کشورهای اروپائی راه افتادند رفتند به اطراف دنیا، آنقدر با ابزار علم و فناوری در دنیا فاجعه‌آفرینی کردند که اگر اینها را جمع کنند، یک دایرةالمعارف عظیم خواهد شد با دهها مجلد و گریه‌آور... فقط آمریکا هم نیست؛ آمریکا بعد ملحق شده.

شما ملاحظه کنید اینها در هند چه کردند، در چین چه کردند. در قرن نوزدهم، انگلیسی‌ها در هند فجایعی آفریدند که من یقین دارم - شما جوانها کمتر هم به تاریخ و به این چیزها اهمیت میدهند - یک‌هزارم آنچه را که اتفاق افتاده، شما در تبلیغات و در حرفها نشنیده‌اید. «نهر» در کتاب خودش مینویسد اینها آمدند هند. به گفته‌ی او، در دورانی که هنوز انقلاب صنعتی نشده بود و ماشینهای بزرگ به وجود نیامده بود، شبه قاره‌ی هند از لحاظ صنعت، یکی از کشورهای پیشرفته‌ی دنیا بوده. اینها برای اینکه کار خودشان را پیش ببرند، صنعت هند را نابود کردند؛ طبقه‌ی متوسط هند را نابود کردند؛ پیدایش حرکت به سمت دانش و صنعت را با انواع و اقسام تزیینها متوقف کردند؛ یک بیماری مزمن در کالبد یک ملت به وجود آوردند و تزیین کردند؛ که هنوز که هنوز است، بعد از گذشت تقریباً صد و پنجاه سال از شروع این کارها در هند، این بیماری در آنجا علاج نشده. شبیه این کار را در چین کردند؛ فجایعی که در چین آفریدند، فشاری که به ملت چین وارد کردند. اینها مال قرن نوزدهم است. در آفریقا چه کردند. به کمک علم، در خود قاره‌ی آمریکا چه فجایعی را آفریدند. در آفریقا و در آمریکای لاتین، چقدر انسانهای آزاد برده شدند؛ چقدر خانواده‌ها تارومار و نابود شدند. علم را اینجوری پیدا کردند.

بنابراین جهت علم عبارت بود از حرکت به سمت ثروت، بدون رعایت ذره‌ای اخلاق و ایمان و معنویت. اروپائی‌ها همان وقت هم ادعای تمدن میکردند، اما رفتارشان از وحشی‌ترین قبائل در حملات گوناگون قبیله‌ای وحشیانه‌تر بوده. اینهایی که عرض میکنم، شعار نیست؛ اینها هر کدامش سند، مدرک و تعبیرات دقیق دارد که چه کار میکردند؛ که الان مجال توضیح نیست. اگر من گوشه‌ای از آنها را میگفتم، میفهمیدید که در آسیای شرقی، در آفریقا و در نقاط دیگر، به وسیله‌ی همین اروپائی‌ها و غربی‌ها و با ابزار علم آنها چه اتفاقی افتاده است. چون هدف، ثروت بود، بنابراین اخلاقی وجود نداشت، مذهبی وجود نداشت، خدائی وجود نداشت.

ما این علم را نمیخواهیم. این علم، آن وقتی که رشد پیدا میکند و به منتها درجه میرسد، میشود مثل این چیزی که امروز کشورهای غربی دارند؛ میشود بمب اتم، میشود این همه ظلم و ستم، میشود نابودی دموکراسی در مدعی‌ترین کشور دنیا از لحاظ دموکراسی - یعنی آمریکا - میشود اختلاف طبقاتی روزافزون و شکاف طبقاتی؛ میلیونها کارتن‌خواب، میلیونها زیر خط فقر در یک کشور ثروتمند و پیشرفته. این علم فایده‌ای ندارد. ما دنبال این علم نیستیم. نه تعلیمات انبیاء، نه تعلیمات اسلام، نه وجدان انسانی، ما را به این طریق سوق نمیدهد؛ هیچ شوقی در انسان نمی‌آفریند.

آن علمی که ما میخواهیم، همراه با تزکیه است. همین آیاتی که اول این جلسه تلاوت کردند، به این نکته اشاره دارد: «هو الَّذی بعث فی الأمّیین رسولا منهم یتلوا علیهم آیاته و یزکیهم و یعلّمهم الكتاب و الحکمة». اول، تزکیه است. تربیت دین، تربیت قرآن، تربیت اسلام این است. چرا اول تزکیه؟ برای اینکه اگر تزکیه نبود، علم منحرف میشود. علم یک ابزار است، یک سلاح است؛ این سلاح اگر در دست یک انسان بدطینت، بددل، خبیث و آدمکش قرار بگیرد، جز فاجعه چیز دیگری نمی‌آفریند؛ اما همین سلاح میتواند در دست انسان صالح، وسیله‌ی دفاع از انسانها، دفاع از حقوق مردم، دفاع از خانواده باشد. این علم را بایستی آن وقتی در دست گرفت که با تزکیه همراه باشد. این توصیه‌ی من به شماست.

شما بحمدالله جوانهایی هستید که خدای متعال به شماها توفیق داده در محیط دینی و اسلامی پرورش پیدا کنید؛ این فرصت خیلی خوبی است؛ این شبیه همان چیزی است که امام حسین (علیه‌السلام) در دعای عرفه به خدای متعال عرض میکند و میگوید: من تو را شکر میکنم که مرا در دولت اسلام - دولت پیغمبر - به وجود آوردی. البته فاصله‌ی ما با او خیلی زیاد است، فاصله‌ی زمین تا آسمان است؛ اما در آن جهتیم. این برای ما توفیقی است، برای شما جوانها توفیقی است.

علم را برای خدمت، برای معنویت، برای پیشرفت فضائل انسانی، برای دفاع حقیقی از حقوق انسان باید فرا بگیریم. ثروت ملی و اقتدار ملی باید برای این باشد که این ملت بتواند برخلاف سنت رائج جهان، پرچم عدالت را در دست بگیرد. به کسی زور نگوئیم؛ به مظلوم کمک کنیم؛ با ظالم مقابل و مواجه شویم؛ جلوی ظالم را بگیریم.

شما فکرتان را بکنید؛ اگر توی این دنیائی که سکه‌ی رائج عبارت است از ظلم و زورگویی و استکبار و استعمار و استثمار ملتها، و هر کسی که قدم در جاده‌ی دانش و علم و پیشرفت میگذارد، همین راه را دنبال میکند - یک عده‌ای زور میگویند، یک عده هم زور را میبزنند؛ سلطه‌گر و سلطه‌پذیر، که مجموعاً نظام سلطه را به وجود می‌آورند - یک ملتی قد علم کند، عالم باشد، قدرت داشته باشد، حرف برای زدن داشته باشد و بتواند صدای خودش را به دنیا برساند، دارای فناوری پیشرفته و ابزارهای گوناگون ارتباطی باشد، دارای قدرت تبلیغات باشد، دارای انسانهای با اعتماد به نفس بالا باشد و با این نظام سلطه مواجهه و مقابله کند؛ آنجائی که همه دست به دست هم میدهند تا یک ملت را مظلوم کنند، زیر پا له کنند، او به دفاع از آن ملت سینه سپر کند، ببینید در دنیا چه اتفاق عجیبی رخ خواهد داد؛ وضع دنیا دگرگون خواهد شد.

برای این هدف کار کنید، علم را برای این فرا بگیرید، دنبال این باشید - این لازم است - و الا اگر روشی که علم‌آموزان و صاحبان علم در دنیا در این دوپست سال سیصد سال دنبال کردند، ما هم ته صف آنها بایستیم، راهی که آنها رفتند، ما هم همان راه را برویم، این که هنری نیست؛ این که هدفی نیست که انسان از جان خودش برای آن مایه بگذارد. ما بایستی راه جدیدی را باز کنیم. راه جدید این است که یک ملتی با دارا بودن ابزار علم و اقتدار علمی - که همه چیز دیگر را به دنبال خودش می‌آورد - انگیزه‌های الهی و ارزشهای الهی و اخلاق الهی را در دنیا علم کند و پرچمش را برافرازد. این، آن توقعی است که ما از شما داریم.

بیانات در دیدار اعضای بسیجی هیأت علمی دانشگاهها 1389/04/02

این تازه در قدم اول است. ما هنوز کاری نکردیم. بله در نانو تکنولوژی، بیوتکنولوژی، بحثهای هسته‌ای، بحثهای هوا - فضا و رشته‌های گوناگون علمی پیشرفتهائی شده که مهم و بزرگ است؛ اما اینها در مقیاس و معیار حرکت علمی یک کشور چیزی نیست. یکی از دوستان گفتند و بنده هم این آمار را دارم، که سرعت پیشرفت علمی و تولید علم در کشور ما یازده برابر متوسط دنیاست. این را یک مرکز تحقیقاتی غربی - مستقر در کانادا - با جزئیاتش ذکر کرده است. البته این یازده، متوسطش است؛ در بعضی از قسمتها سی و پنج برابر سرعت رشد دنیاست؛ در بعضی جاها هم کمتر است؛ متوسطش میشود یازده برابر. یعنی سرعت پیشرفت علمی ما در طول این ده سال پانزده سال اخیر یازده برابر سرعتی است که دنیا داشته؛ این خیلی چیز مهمی است. لکن این آن چیزی نیست که ما توقع داریم و دنبالش هستیم؛ این خیلی کمتر از آن است. این سرعت بایستی با همین شدت ادامه داشته باشد تا ما به تراز مورد نظر برسیم؛ این در دانشگاه لازم است.

بیانات در دیدار دست‌اندرکاران ساخت ناوشکن جماران 1388/11/30

یک نکته این است که ساخت این ناوشکن، صرفاً ساخت یک ناوشکن نبود؛ این نهادینه‌سازی طراحی و ساخت رزمناوهای بزرگ در کارخانجات کشور بود؛ دانشگاه‌های ما بهره بردند، دانشگاه امام خمینی بهره برد، صنایع نیروی دریائی بهره بردند، صنعت وزارت دفاع بهره برد؛ ذهنها به کار افتاد و در بخشهای گوناگون الکترونیک، دستگاه‌های مختلف به کار وادار شدند. خود این تحرک ورزشی ذهنی و عملی، برای کشور یک دستاورد است؛ که این حالت تحرک، خودش کمتر از به دست آوردن و دارا شدن یک رزمناو با این خصوصیات نیست؛ این خیلی بالارزش است؛ این را حفظ کنید؛ نگذارید این حرکت علمی و صنعتی از دور بیفتد؛ پی‌درپی کار، پی‌درپی ابتکار.

بیانات در دیدار مردم قم در سالگرد قیام ۱۹ دی 1388/10/19

مسائل کشور که فقط مسائل مربوط به اغتشاشگران نیست؛ کشور مسائل اقتصادی دارد، مسائل علمی دارد، مسائل سیاسی دارد، مسائل بین‌المللی دارد، مسائل

امینتی دارد؛ صدها مسئله‌ی مهم پیش روی مسئولان کشور هست؛ باید اینها را انجام بدهند؛ باید کشور را مدیریت کنند؛ باید کشور را جلو ببرند. دشمن می‌خواهد با این حوادث، چرخهای کشور از کار بیفتد؛ نباید به دشمن کمک کرد. دشمن می‌خواهد با اینگونه حوادث، چرخ پیشرفت اقتصادی متوقف بشود؛ دشمن می‌خواهد چرخ پیشرفت علمی که بحمدالله دور برداشته است و حرکت علمی خوبی آغاز شده و رو به رشد هم هست، متوقف بشود؛ دشمن می‌خواهد حضور سیاسی قدرتمندانه‌ی جمهوری اسلامی در عرصه‌های بین‌المللی را که امروز از گذشته بسیار بازتر و پرحلوه‌تر است، مخدوش کند، خراب کند با این مسائل اینجوری؛ نباید به دشمن کمک کرد. بنابراین مسئولان باید کارهای خود را در زمینه‌های اقتصادی، در زمینه‌های علمی، در زمینه‌های سیاسی، در زمینه‌های اجتماعی، در همه‌ی زمینه‌هایی که مسئولیتی دارند، وظیفه‌ای دارند، با قدرت، با قوت و با دقت انجام بدهند. همکاری‌های با دولت و مسئولین کشور هم باید ادامه پیدا کند. مردم هم که حضور خودشان را در صحنه نشان داده‌اند.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان علمی کشور 1388/08/06

من با مجموعه‌ی دانشگاهی همیشه ارتباط داشته‌ام. میدانید من هر سالی چند بار به مناسبت‌های مختلف با جوانها می‌نشینم و از این جور جلسات داریم؛ صحبت میکنم، حرف میزنم، نظرات را بیان میکنند. من در نفس خودم ارزیابی‌ای فارغ از برنامه‌ریزی‌های کلان یا غیر کلان که در کشور هست، دارم. در این ارزیابی من فاصله‌ی محسوسی مشاهده میکنم بین آنچه که امروز ما داریم و آنچه که ده سال قبل داشتیم؛ یعنی پیشرفت به طور واضح خودش را نشان میدهد. مسئولین محترم با توجه به این واقعیت برای آینده برنامه‌ریزی کنند. این نکاتی که این جوانان عزیز اینجا گفتند، دقیقاً همان نکاتی است که در ذهن انسانی که فکر میکند روی مسئله‌ی حرکت علمی کشور و آینده‌ی کشور و پیشرفت کشور، وجود دارد. پیداست جوانها عمیقاً به مسائل اساسی توجه دارند.

اینی که یکی از جوانهای عزیز گفتند: «فعالیتها باید بر اساس نیازهای آینده باشد، این آینده را ترسیم کنید، این نیازها را تصویر کنید»؛ یا در همین زمینه جوان عزیز دیگری گفتند: «جهت حرکتمان را خودمان معین کنیم؛ نه اینکه جهت حرکتی را که دیگران - غربی‌ها - ترسیم کرده‌اند، ما تکمیل کننده‌ی پارلای زندگی آینده‌ی آنها باشیم؛ ببینیم چه نیاز داریم، آن را تأمین بکنیم»، این حرفها حرفهای بسیار بزرگی است؛ حرفهای بسیار مهمی است. اینها همان چیزهایی است که هر انسان آگاه متفکر دلسوز متعهدی وقتی به نگاه کلان به حرکت علمی کشور نگاه میکند، این چیزها را درک میکند؛ منتها درک او کافی نیست؛ اگرچه لازم است؛ بر اساس آن برنامه‌ریزی کردن، مهم است. و اینی که از جهت فرهنگسازي برای نخبگان، چند نفر از این جوانهای عزیز اینجا گفتند فرهنگسازي کنیم، فرهنگ متعهد بودن نخه را به جامعه گسترش بدهیم، نه توقع داشتن صرف. البته توقع، منطقی است، بجاست؛ توقع بیجا نیست؛ لکن در کنار این توقع، احساس تعهد، وامدار بودن؛ من به عنوان یک فرد از این مجموعه‌ی عظیم کشور چه وظیفه‌ای بر دوش دارم؟ من چه کار باید بکنم؟ اینها خیلی مهم است. اینکه گفته شد: «عنصر معنویت دینی را، نه معنویت فارغ از دین و جدای از دین - که اساساً معنویت نیست، توهم است - را یک عنصر اصلی در حرکت علمی و پژوهش علمی قرار بدهیم» - که یکی از خانمها اینجا بیان کردند - کاملاً درست است. این یکی از آن نقاط اساسی است که باید به آن توجه کرد. اگر این شد، آن اخلاقی شدن جامعه هم - که این جوان عزیز اخیر طرح توقع کردند که این توقع ماست و بارها این توقع را تکرار میکنیم - تحقق پیدا خواهد کرد؛ چون با شعار که نمیشود پیش رفت؛ باید حرکت کرد؛ باید رفت در جهت آن هدفی که ترسیم شده.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان علمی کشور 1388/08/06

یکی از کارها همین است؛ کسانی بیایند طعم نیاز بازارهای غربی را، مثلاً فرض کنید به تابلو نقاشی، به دست بیاورند، بعد بیایند اینجا، پشتیبانی مالی کنند و نقاش ما را به سمت تأمین آن نیاز سوق بدهند. عین همین قضیه در فیلمسازی هست. فیلمهایی را برای جشنواره نامزد کنند که در جهت خواست آنهاست. عین همین قضیه در کار علمی ماست؛ در مقاله‌های است که در آ.اس.آی منتشر میشود؛ در موضوع تحقیقی است که شما در پژوهشگاه خودتان دنبال میکنید. به تعبیر متأسفانه رانج فرنگی امروز، اسپانسرها می‌آیند در بخشهای مختلف، کمکهای مالی، کمکهای مادی، اعانه‌ها را می‌گذارند برای اینکه در آن جهت کار انجام بگیرد. به این توجه کنید. استقلال علمی کشور یکی از لوازمش همین است؛ استقلال حرکت علمی، حرکت هنری و به طریق اولی، حرکت سیاسی. بعضی از حرکات سیاسی هم از این قبیل است.

خطبه‌های نماز عید سعید فطر 1388/06/29

بر روی یک نقطه‌ی بخصوص هم تأکید میکنم در میان کارهائی که باید انجام بدهیم و آن نقطه، علم است. چند سالی است که حرکت علمی در کشور آغاز شده است. نخبگان نگذارند این حرکت کند شود یا خدای ناکرده متوقف شود؛ پیش بروید. حوزه و دانشگاه در این مورد مسئولیت سنگینی دارند. استاد و دانشجو همه مسئولیت دارند. راه علم را باید دنبال کنید. اگر ملتی نتواند در میدان علم و پیشرفت علمی و خطشکنی علمی پیشرفت کند، کلاش پس معرکه خواهد ماند. اگر می‌بینید کسانی آگاهانه، بی‌پروا در دنیا ظلم آشکار میکنند، این به پشتوانه‌ی علمشان هست. علم است که برای آنها ثروت به وجود آورده است، قدرت سیاسی به وجود آورده است، نفوذ در دنیا و در مناطق گوناگون عالم به وجود آورده است. کلید پیشرفت، علم است. نگذارید حرکت علمی متوقف بشود.

بیانات در دیدار دانشجویان و نخبگان علمی 1388/06/04

مواظب باشید توی این قضایای سیاسی کوچک و حقیر نبادا دانشگاه تحت تأثیر قرار بگیرد؛ نبادا کار علمی دانشگاه متزلزل شود؛ نبادا آزمایشگاه‌های ما، کلاسهای ما، مراکز تحقیقاتی ما دچار آسیب بشوند؛ حواستان باشد. یعنی یکی از مسائل مهم در پیش روی شما، حفظ حرکت علمی در دانشگاه‌هاست. دشمنها خیلی دوست میدارند که دانشگاه ما یک مدتی لاف‌دل دچار تعطیلی و تشنج و اختلالهای گوناگونی باشد؛ این برایشان یک نقطه‌ی مطلوب است؛ هم از لحاظ بلندمدت؛ چون علم شما از لحاظ بلندمدت به ضرر آنهاست؛ لذا مطلوب این است که دنبال علم نباشید.

بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت 1387/09/24

در مورد جریان اول - که جریان علم و تحقیق است - باید گفت در گذشته در کشور ما کمابیش این جریان بود؛ نمی‌شود بکلی حرکت دانشگاهی پیش از انقلاب را نفی کرد. ایرادهایی بر آن وارد است، لکن بالاخره حرکتی بود که وجود داشت. عناصر دلسوز، علاقه‌مند و عالمی پیدا می‌شدند و در دانشگاه‌ها نقش ایفا می‌کردند، لکن بعد از انقلاب حرکت علمی در دانشگاه‌ها سرعت گرفته، که البته دلایلی هم دارد که چرا این پیش آمده است.

در این سالهای اخیر که مسئله‌ی تولید علم و نهضت تولید علم، نهضت نرم‌افزاری، بازگشت به خود، اهتمام به تحقیق در دانشگاه‌ها مطرح شده، یک حالت جهشی در این حرکت به وجود آمده است؛ در بخشی از مسائل علمی و کارهای علمی و فناوری که نمونه‌هایش را دارید مشاهده می‌کنید، در زمینه‌ی دانش‌های پزشکی، در زمینه‌ی دانش‌های نو، در زمینه‌ی مسائل هسته‌ای، در زمینه‌ی نانو و غیر اینها کارهای مهمی در دانشگاه‌ها ما انجام گرفته است که در گذشته تصور نمی‌شد که ما بتوانیم؛ محقق ما، استاد ما، دانشجوی ما، جوان ما بتوانند به این نقاط دست پیدا کنند و این جهش را پیدا کنند؛ اما امروز پیدا شده. آنچه مهم است این است که این جهش باید ادامه پیدا کند. ما در زمینه‌ی مسائل علمی دچار عقب‌ماندگی مزمن هستیم. آنچه که اهمیت دارد - که من حالا بعد هم عرض خواهم کرد - مسئله‌ی ادامه‌ی حرکت سریع است. ما باید این سرعت و این شتابی را که در حرکت علمی ما وجود دارد، سالها ادامه بدهیم؛ هیچ جایز نیست که ما اندکی توقف کنیم؛ زیرا عقب‌ماندگی ما از دنیای پیشرفته‌ی از لحاظ علمی، عقب‌ماندگی زیاد و قابل توجهی است؛ این را می‌دانیم، این را می‌فهمیم و از او رنج می‌بریم. علت هم این است که ملت ما یک ملت دارای هوش زیر متوسط نیست که بگوید حالا حقم است. ملت ما ملتی است که دارای هوش بالای متوسط جهانی است؛ این حرفی است که ثابت شده؛ همه می‌گویند. خیلی‌ها ذکر می‌کنند، می‌گویند، آثارش هم مشاهده می‌شود. سابقه‌ی علمی ما و تاریخ علمی ما هم همین را تأیید می‌کند.

بیانات در دیدار نخبگان علمی و اساتید دانشگاه‌ها 1387/07/03

ما باید علم را خودمان تولید کنیم و آن را بجوشانیم. هر پله‌ای از پله‌ها که انسان در مدارج علم بالا برود، او را آماده میکند برای برداشتن گام بعدی و رفتن به یک پله‌ی بالاتر. این حرکت را بایستی ما از خودمان، در درون خودمان، با استفاده از منابع فکری و ذخائر میراث فرهنگی خودمان ادامه بدهیم و داشته باشیم. اینکه این پیشرفت علمی بایستی با خودباوری اولاً؛ امید به موفقیت ثانیاً؛ حرکت جهادگونه ثالثاً؛ همراه باشد. چون ما فرض را بر این گذاشتیم که پیشرفت علمی، بایستی

با نگاه بومی و با تکیه به فرهنگ خودمان باشد - فرهنگ ما یعنی اسلام و موارث ملی پسندیده‌ی ما - و نیز ناظر به نیازهای کشور. این، بایستی مجموعه‌ی حرکت علمی ما را تشکیل بدهد. ممکن است بعضی خدشه کنند که آقا مگر میشود؟ ما باید این باور را پیدا کنیم - همین طور که حالا بعضی از آقایان فرمودند - که میتوانیم. بدانیم که وقتی حرکت انجام گرفت، امید رسیدن به موفقیت وجود دارد.

بیانات در بازدید از پژوهشکده‌ی روبان 1386/04/25

چند سالی است که یک حرکت مبارک علمی در کشور آغاز شده؛ همه این را قبول دارند که این تحرک ارجمند تقریباً در بین مجموعه‌ی اهل علم کشور اعم از استاد و دانشجو و محقق و دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی کم و بیش گسترده است. بنده وظیفه دارم نسبت به این حرکت عظیمی که دانشمندان، محققان و استادان ما در سرتاسر کشور ایجاد کرده‌اند، به سهم خودم حقگزار و ابراز قدردانی کنم.

امروز آمدن من به این مرکز در واقع یک حرکت نمادین است برای قدرشناسی از حرکت علمی عظیم و وسیعی که خوشبختانه در کشور ما شروع شده؛ اگرچه هنوز در آغاز راه است. اینجا را انتخاب کردیم، اولاً به‌خاطر روبان، ثانیاً به‌خاطر جهاد دانشگاهی.

بیانات در دیدار استانداران سراسر کشور 1384/12/08

کسانی که چالش عمده‌ی نظام با آنهاست، مصلحت خودشان را در چه می‌بینند؟ آمریکا مصلحت خودش را در ایران، با سر پا بودن نظام جمهوری اسلامی، در چه وضعیتی می‌بیند؟ او، مصلحت خودش را در ایجاد اختلاف و از بین بردن این یکپارچگی‌ای که امروز شما در مردم مشاهده می‌کنید و در متوقف کردن حرکت علمی کشور، می‌بیند؛ چون علم و دست برتر علمی، راز پیشرفت هر کشوری در اقتدار اقتصادی، سیاسی، نظامی و روحیه‌ی است. ما این حرکت را سالهاست که شروع کرده‌ایم و خوب پیش می‌رویم و حرکت با روند تصاعدی قابل قبول و با تضاعف بالا می‌رود؛ اگر چه که آنها دلشان می‌خواهد این حرکت متوقف شود؛ زیرا مصلحت آنها در متوقف کردن موج خدمت‌رسانی است. شعار خدمت‌رسانی که چند سال است در کشور مطرح شده، الان به یک گفتمان تبدیل شده و دولت کنونی هم بر اساس این گفتمان وسط میدان آمده و زمام کار را به دست گرفته است. اینجا می‌خواهند خط خدمت‌رسانی متوقف شود. مصلحت آنها در ایجاد ناامنی است و انگیزه‌های ایجاد ناامنی، فراوان است. شما گزارش‌هایی دارید و ما هم گزارش‌های متعدد و فراوانی داریم، که می‌خواهند از طرق مختلف ناامنی ایجاد کنند. مصلحت آنها در سرگرم کردن دولت به کشمکش‌ها و لفاظی‌های سیاسی و خط و جناحی است؛ مصلحت آنها در نومی کردن مردم است؛ در گرفتن ایمان مردم به صحت شعارها و صحت این راه است؛ در بی‌نشاط کردن مردم است. اینها کارهایی است که به طور طبیعی روشن است. ما حتی اگر یک گزارش هم نداشته باشیم، می‌دانیم که مصلحت آمریکا و قدرتهای صهیونیستی و آنهاست که آن جبهه را در مقابل ما تشکیل می‌دهند، در ایجاد این کارهاست. علاوه بر این که گزارش‌هایی هم داریم که همین‌ها را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که واقعاً دنبال این مسائلمند.

بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام) 1384/10/29

همین نهضت نرم‌افزاری و تولید علم که بنده گفته‌ام، در دانشگاه شما و در رشته‌ی علوم انسانی، همین است که هر چه می‌توانید بیشتر بیاموزید و تحقیق کنید. البته همان‌طور که گفتم، اساتیدی هستند که فرآورده‌های اندیشه‌های غربی در علوم انسانی، بت آنهاست. در مقابل خدا می‌گویند سجده نکنید؛ اما در مقابل بت‌ها به راحتی سجده می‌کنند؛ دانشجوی جوان را دست او بدهی، بافت و ساخت فکری او را همان‌طوری که متناسب با آن بت خود او است، می‌سازد؛ این ارزشی ندارد و درست نیست. بنده به این‌طور افراد، هیچ اعتقادی ندارم. این استاد هر چه هم دانشمند باشد، وجودش نافع نیست، مضر است. امروز خوشبختانه ما دانشمندان جوان مؤمن و تحصیل‌کرده‌های بالیمان داریم که می‌توانند یک حرکت علمی فراگیر و به معنای واقعی کلمه، در عرصه‌ی علوم انسانی به وجود آورند؛ از اینها باید استفاده بشود. مواظب باشید دچار آن بت‌پرستی نشوید؛ آن کسی که در فلسفه، اقتصاد، علوم ارتباطات و سیاست، همان حرفی که از ذهن یک متفکر غربی درآمده، آن را حجت می‌داند؛ حالا گاهی اوقات آن حرف هم در خود غیب شده؛ از این نمونه‌ها ما زیاد هم داریم.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران 1384/07/29

حرف جمهوری اسلامی این است که این ملت؛ ملت‌ی که انقلاب کرده است؛ ملت‌ی که در طول بیست‌وهفت سال نظام جمهوری اسلامی با حوادث گوناگون و نشیب و فرازهای مختلف مواجه شده و با آنها پنجه انداخته و در همه‌ی قضایا توانسته است به طرف هدف‌های خود پیش برود؛ ملت‌ی که اکثریت قاطع آن، جوانند؛ ملت‌ی که دانشجوی آن، استاد آن، نخیه‌ی علمی و عملی آن روزبه‌روز رو به افزایش است، ملت‌ی است که رو به آینده دارد؛ دل پُر امید دارد. این ملت، ملت‌ی نیست که زیر بار زور و تحمیل آمریکا و غیرامریکا برود؛ لذا همان‌طور که مسؤولان کشور در باب مسأله‌ی انرژی هسته‌ی گفتند، هدف ما مطلقاً ربطی به سلاح هسته‌ی و انحراف این حرکت علمی و فناوری به سمت سلاح نیست؛ اما از این فناوری هم ملت ایران صرف‌نظر نخواهد کرد؛ این، حرف اصلی ماست. روش‌های کاری و دیپلماسی و ارتباطات و مناسبات بین‌المللی‌اش را هم مسؤولان کشور سازماندهی می‌کنند و پیش می‌برند.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه 1384/07/21

امروز کشور ما خوشبختانه دوره‌ی را می‌گذراند که دو آگاهی در آن هست: یکی آگاهی به توانایی و استعداد ذاتی خود؛ دوم آگاهی به این‌که قدرتهای در پی سیطره‌ی بر کشور ما و بر کشورهای نظیر ما، مهمترین معارضی دانشمند شدن و پیشرفت علمی کشور ما هستند. یعنی آگاهی به معنای خودشناسی، و آگاهی به معنای دشمن‌شناسی و توطئه‌شناسی. به برکت این دو آگاهی، این امید وجود دارد که ما بتوانیم به پیشرفتهای عظیم علمی نایل شویم. اخیراً در یکی از مطبوعات داخلی مطلبی را دیدم که از یک مؤسسه‌ی آماری مهم در آمریکا راجع به ایرانیان مقیم آمریکا - یا به قول آنها، امریکایی‌های ایرانی‌تبار - نوشته بود که سطح معلومات و سطح پیشرفت علمی اینها چند برابر متوسط مردم امریکاست. این، چیز خیلی مهمی است. ما در داخل کشور همین را داریم مشاهده می‌کنیم. هیچ بُدی هم ندارد که کسانی که بخصوص روی ایران تلاش خصمانه کردند و سعی کردند حرکت علمی را در این کشور دچار مشکل کنند، به این استعداد وافر و جوشان ایرانی واقف بودند؛ می‌دانستند که اگر عنصر ایرانی وارد میدان علم شود، علم از انحصار خارج خواهد شد.

بیانات در دیدار جمعی از رؤسای دانشگاه‌ها 1383/10/17

دانشگاه‌ها باید به علم اهمیت بدهند. اهمیت دادن، فقط یک امر قلبی نیست؛ عمل لازم دارد. این عمل، مقدمات و برنامه‌ریزی و اهتمام شدید لازم دارد. مایه گذاشتن از وقت و امکانات دانشگاه برای هر کار غیرعلمی، به‌طور طبیعی از این اهتمام علمی خواهد کاست. حالا یک‌وقت آن کار، لازم و در حد ضرورت است، مانعی ندارد؛ اما افراط در آن کارها، به گرایش علمی و حرکت علمی و سازندگی و به دنبالش بالندگی علمی که ما به آن نیاز داریم، لطمه خواهد زد.

بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها 1383/09/26

می‌خواهم دو سر فصل را هم مطرح کنم که در صحبت‌های خود اگر به اینها توجه کنید و درباره‌ی اینها هم سخنی بگویید، خوب است:

یکی عبارت است از راه‌حل عملگراتر شدن و کارآمدتر شدن پژوهش و تحقیق در کشور؛ چه از سوی استادان و برگزیدگان، و چه از سوی دانشجویانی که در دانشگاه‌ها پایان‌نامه‌هایی را می‌نویسند. در حین تحصیل یا در پایان تحصیل، از سوی دانشجو و استاد، ساعت‌های بسیار ذی‌قیمتی صرف تهیه‌ی یک پایان‌نامه یا یک پژوهش در دانشگاه می‌شود. آیا گزینش این عناوین، حساب شده و در جهت نیازهای کشور است؟ آیا محصول پژوهش و تحقیقی که استاد و دانشجو، مشترکاً و یا به‌طور دستجمعی انجام داده‌اند، به مرحله‌ی اجرا و عمل می‌رسد؟ آیا به این وسیله، دانشگاه ما، دانش ما و رتبه‌ی تحقیقاتی ما رشد می‌کند یا نه؟ بعضی از دانشجویان پایان‌نامه‌های خود را جلد

کرده و قشنگ برای بنده می‌فرستند. من در کتابخانه‌ی خودم قفسه‌یی را برای همین پایان‌نامه‌ها گذاشته‌ام. متأسفانه من مجال نمی‌کنم از اینها استفاده کنم - حالا در آن رشته‌هایی که برای من قابل استفاده است - ولی عنوانی که روی اینها می‌بینم، بعضی خیلی جالب و شیواست و آدم دوست می‌دارد این موضوع را تحت این عنوان دنبال کند. بعضی هم عنوانی است که خیلی حاشیه‌یی و دور از مسیر حرکت علمی و عملی و اجرایی کشور است. برای این‌که این پژوهش، این پایان‌نامه و این کار مهم - که ساعت‌های گرانبهایی صرف آن شده - به کار بیاید، چه راه‌حلی وجود دارد؟ این را در مطالبی که بیان می‌کنید، اگر مطرح کنید، مفید است.

بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه 1383/09/26

تحقیقات علمی در غرب، در سنتی با آنچه آن را دین می‌پنداشتند، آغاز شده. البته آنها حق داشتند؛ دینی که رنسانس علیه آن قیام کرد و خط فکری و علمی دنیا را در جهت مقابل و مخالف آن ترسیم کرد، دین نبود؛ توهمت و خرافاتی بود با عنوان دین. دین کلیسایی قرون وسطایی، دین و معرفت دینی نبود. بدیهی بود که عقده‌ها و گره‌ها در ذهن دانشمندان و نخبگان و زیدگان فکری باقی بماند و برایش راه‌های ضددینی و غیردینی پیدا کنند. لذا هنوز چگونگی کنار آمدن علم و دین برای آنها مسأله است؛ لیکن مسأله‌ی ما این نیست. در جهان‌بینی ما، علم از دل دین می‌جوشد و بهترین مشوق علم، دین است. دینی که ما می‌شناسیم، جهان‌بینی دینی‌یی که ما از قرآن می‌گیریم، تصویری که ما از آفرینش و از انسان و از ماوراءالطبیعه و از توحید و از مشیت الهی و از تقدیر و قضا و قدر داریم، با علم سازگار است؛ لذا تولیدکننده و تشویق‌کننده علم است. نمونه‌اش را شما در تاریخ نگاه کنید؛ ببینید حرکت علمی در قرون اولیه‌ی اسلام بر اثر تشویق اسلام آن‌چنان اوج گرفت که تا آن‌روز در دنیا بی‌سابقه بود - در همه‌ی زمینه‌ها - و علم و دین با هم آمیخته و ممزوج بود و دانش و تحقیق و فن در حد خود پیشرفت کرد. پایه و مبنای علوم انسانی‌یی که امروز در غرب مطرح است، از اقتصاد و جامعه‌شناسی و مدیریت و انواع و اقسام رشته‌های علوم انسانی، بر مبنای یک معرفت ضددینی و غیردینی و نامعتبر از نظر کسانی است که به معرفت والا و توحیدی اسلامی رسیده باشند. ما در این زمینه‌ها باید کار کنیم. در زمینه‌ی علوم تجربی باید کار و تلاش کنیم. قدرت پیشرفت علمی و باز کردن راه‌های نو و گشودن افق‌های جدید را باید در خودمان به‌وجود بیاوریم؛ همت ما باید این باشد؛ توقع، این است.

بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه 1383/09/26

در جهان‌بینی ما، علم از دل دین می‌جوشد و بهترین مشوق علم، دین است. دینی که ما می‌شناسیم، جهان‌بینی دینی‌یی که ما از قرآن می‌گیریم، تصویری که ما از آفرینش و از انسان و از ماوراءالطبیعه و از توحید و از مشیت الهی و از تقدیر و قضا و قدر داریم، با علم سازگار است؛ لذا تولیدکننده و تشویق‌کننده علم است. نمونه‌اش را شما در تاریخ نگاه کنید؛ ببینید حرکت علمی در قرون اولیه‌ی اسلام بر اثر تشویق اسلام آن‌چنان اوج گرفت که تا آن‌روز در دنیا بی‌سابقه بود - در همه‌ی زمینه‌ها - و علم و دین با هم آمیخته و ممزوج بود و دانش و تحقیق و فن در حد خود پیشرفت کرد. پایه و مبنای علوم انسانی‌یی که امروز در غرب مطرح است، از اقتصاد و جامعه‌شناسی و مدیریت و انواع و اقسام رشته‌های علوم انسانی، بر مبنای یک معرفت ضددینی و غیردینی و نامعتبر از نظر کسانی است که به معرفت والا و توحیدی اسلامی رسیده باشند. ما در این زمینه‌ها باید کار کنیم. در زمینه‌ی علوم تجربی باید کار و تلاش کنیم. قدرت پیشرفت علمی و باز کردن راه‌های نو و گشودن افق‌های جدید را باید در خودمان به‌وجود بیاوریم؛ همت ما باید این باشد؛ توقع، این است. خوشبختانه ما پیشرفت کرده‌ایم؛ بوضوح می‌شود این را دید. اگر قرار بود در محیط غیردینی و ضددینی، علم پیشرفت کند، از لحاظ علمی لاف‌های پیشرفت می‌کردیم. ما از لحاظ علمی، عقب‌مانده و عقب‌نگه‌داشته شده بودیم. بیش از پنجاه سال، تحرک و جوشش علمی در این کشور کُند بود؛ در بعضی از بخش‌ها تعطیل بود. موانعی که به‌وجود آوردند، برای این ملت مثل سم کشنده‌یی بود. باور را از ملت ما گرفتند. ملت و نخبگان و مغزهای ما را به هر آنچه از بیرون این مرزهاست، آن‌چنان دلبسته کردند که اصلاً کسی این مجال و این جرأت و این شجاعت را پیدا نکند که فکر کند می‌توان برخلاف آن حرف‌ها یا غیر از آن حرف‌ها و آن نظریه‌ها، نظریه‌یی ارائه کرد. ما هنوز هم تا حدودی گرفتار آن حرف‌ها هستیم. البته اسلام به ما خودباوری داد و انقلاب به ما جرأت بخشید. آنچه امروز مشاهده می‌کنیم، نتیجه‌ی همین جرأت است؛ باید این جرأت را تقویت کرد و پیش رفت.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام 1383/08/06

در طول بیست و دو سال، از وقتی که جمهوری اسلامی خودش را یافت و وارد میدان‌های گوناگون سازندگی شد - از سال‌های دوم، سوم انقلاب تا امروز - پیشرفت ما خوب بوده است. ما همان کشوری هستیم که سیم خاردار را هم باید وارد می‌کردیم؛ اما الان می‌توانیم موشکمان را هم صادر کنیم. آن روز ما در زمینه‌های گوناگون علمی، همه‌جا توی کوچه‌های بن‌بست بودیم؛ اما امروز در اغلب زمینه‌های علمی، راه را باز، میدان را وسیع و روندگان را پُرنشاط مشاهده می‌کنیم. حرکت علمی در کشور راه افتاده است. پیشرفت‌های زیادی هم وجود داشته که بعضی را در آمارها امروز آقای رئیس‌جمهور بیان کردند و بسیاری دیگر هم پیشرفت‌های نظام اسلامی است. این تجربه‌ی ملت ایران است؛ تجربه‌ی پیشرفت، تجربه‌ی موفقیت، توکل به خدا، تصمیم بر تحقق بخشیدن به ارزش‌های الهی و اسلامی و کوتاه نیامدن در این میدان - که جای کوتاه آمدن نیست - و برنامه‌ریزی برای پیاده کردن این ارزش‌ها و این اهداف در بخش‌های گوناگون نظام اسلامی؛ این جزو وظایف حتمی و قطعی ماست و امیدواریم ان‌شاءالله خدای متعال مقدر فرموده باشد که مسؤولان کشور و قوای سه‌گانه بتوانند در این زمینه گام‌های موفق بردارند و کار اساسی‌یی بکنند. هم قوه‌ی مجریه، هم قوه‌ی مقننه، هم قوه‌ی قضاییه توجه داشته باشند که امروز کشور تشنه‌ی کار کردن آنهاست. باید کار و تلاش کرد و ظرفیت توانایی‌ها و کارکرد کشور را بالا برد.

بیانات در دیدار مردم استان همدان 1383/04/15

دشمنان ما بیش از آن‌که به منابع طبیعی ما چشم طمع داشته باشند، به منابع انسانی - که منابع قدرت ما هستند - چشم طمع دارند. آنها می‌دانند اگر این سرمایه‌های اجتماعی از دست یک ملت گرفته شود، اگر یک ملت غیرت ملی و ایمان و وحدت و همبستگی خود را از دست بدهد، اگر نشاط کار و ابتکار را از دست بدهد، اگر حرکت علمی رو به پیشرفت خود را از دست بدهد، کاملاً در دسترس دشمنان قرار خواهد گرفت؛ می‌توانند راحت به او زور بگویند، می‌توانند بر او سلطه پیدا کنند، می‌توانند منابع طبیعی و مادی او را هم غارت کنند. آنچه سد مستحکمی در مقابل دشمنان قرار می‌دهد، همین سرمایه‌های معنوی است که باید مراقب باشیم دچار شیخون نشود.

بیانات در دیدار مردم استان همدان 1383/04/15

من متأسفانه کسان بسیاری را دیده‌ام که در صحنه‌ی سیاسی و عرصه‌ی فرهنگی ادعا دارند که برای ملت کار می‌کنند؛ اما از این سرمایه‌ها محافظت نمی‌کنند. شما دیدید که در بعضی از روزنامه‌های ما علیه مجاهدت، ایثار، فداکاری، شجاعت و ایمان قلم‌فرسایی کردند. اینها به نفع کیست؟ به نفع دشمن است؛ به نفع ملت ایران نیست. ملت را از ایمانش تهیدست بکنند؛ مثل این است که زره را در میدان جنگ از تن او بیرون آورده باشند. اگر مردم یک کشور را از غرور ملی و احساس مناعت و ایستادگی و استقامت تهیدست کنند، آنها را در مقابل دشمن خلع سلاح کرده‌اند؛ اینها سلاح معنوی دشمن است. نباید کسانی جهاد و شهادت را تحقیر و باورهای دینی مردم را انکار کنند و مورد تشکیک قرار دهند. نباید دستاوردهای انقلاب را کوچک بشمرند و تحقیر کنند.

کسانی که قلم به دست دارند و وظیفه‌ی فرهنگی دارند، باید روزبه‌روز علم و تحصیل را ترویج کنند. ما شعار نهضت نوآوری علمی و جنبش نرم‌افزاری را مطرح کرده‌ایم؛ انتظار این بوده است که اهل علم، اهل دین، اهل قلم، اهل دانشگاه و اهل حوزه در این جهت حرکت کنند، و بسیاری حرکت کرده‌اند؛ اما می‌بینیم بعضی با این نیاز حقیقی - که حرکت علمی، نیاز حقیقی این کشور است - همراهی نکردند. اینها نشانه‌های خوبی از مجموعه‌هایی که این‌طورند، ارائه نمی‌دهد.

بیانات در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی 1383/04/01

در مورد جهاد دانشگاهی من اعتقاد این است که این ترکیب - جهاد و دانشگاه، و تلفیق جهاد که یک امر ارزشی معنوی است با علم و دانش و با دانشگاه - دارای پیام است؛ نشان می‌دهد که می‌توان علم جهادی و نیز جهاد علمی داشت؛ این همان کاری است که شماها مشغولید. علم شما علم جهادی است؛ با جهاد و با اجتهاد همراه است؛ در یوزه‌گری و منتظر نشستن برای هدیه شدن علم از این سو و آن سو نیست؛ دنبال علم می‌روید تا آن را به‌دست بیاورید؛ این علم جهادی و علم برخاسته‌ی از مجاهدت و اجتهاد و تلاش است. از طرفی شما مشغول جهاد هستید. جهاد یعنی مبارزه برای یک هدف والا و مقدس. میدان‌هایی دارد؛ یکی از میدان‌های حضور در نبردهای مسلحانه‌ی رایج جهانی است. میدان سیاست هم دارد؛ میدان علم هم دارد؛ میدان اخلاق هم دارد. ملاک در صدق جهاد این است که این حرکتی که انجام می‌گیرد،

جهتدار و مواجه با موانعی باشد که همت بر زدودن این موانع گماشته می‌شود؛ این می‌شود مبارزه. جهاد یعنی یک چنین مبارزه‌ی، که وقتی دارای جهت و هدف الهی بود، آنوقت جنبه‌ی تقدس هم پیدا می‌کند. شما مبارزه‌ی علمی می‌کنید؛ زیرا این کار شما به‌طور واضح دشمنان بسیار سرسختی دارد که نمی‌خواهند این حرکت علمی و تحقیقی انجام بگیرد. لذا به نظر من جهاد دانشگاهی فقط یک نهاد نیست، بلکه یک فرهنگ است؛ یک سمتگیری و حرکت است. هرچه بتوانیم ما این فرهنگ را در جامعه گسترش دهیم و آن را پایدار و استوار کنیم، کشور را به سمت سربلندی و عزت و استقلال حقیقی بیشتر پیش برده‌ایم.

بیانات در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی 1383/04/01

از خداوند متعال می‌خواهیم که همه‌ی شماها را موفق بدارد؛ مؤید بدارد؛ کسانی که در راه استقلال علمی کشور دارند تلاش می‌کنند، ان‌شاءالله پیش خدای متعال مآجور و موفق باشند و ملت ایران ان‌شاءالله در پیشبرد این حرکت علمی و تحقیقی - که جوانهایش امروز بحمدالله شروع کردند - روزبه‌روز موفق‌تر باشند.

بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها 1382/08/08

بر اثر شرایط سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مسأله‌ی استعمار - که نقش استعمار در مطلبی که مورد نظر من است، بسیار زیاد است - بخشی از دنیا زودتر از یک بخش دیگر و به کمک وسیله‌ی شتابنده‌ای به سمت قله‌های علمی حرکت کرد. این بخش از این وسیله‌ی شتابنده استفاده کرد و به جلو رفت و این وسیله را روزبه‌روز شتابنده‌تر و تواناتر کرد و با بالا بردن کاربری آن، به دستاوردهای علم رسید؛ در حالی که ما با همه‌ی پیشرفت علمی، محاط به جهالت‌های فراوانیم. ساکنان آن بخش از دنیا، پیشرفت‌های علمی شگفت‌آوری کردند و بعد هم سیاست کلی‌شان این شد که علم را در اختیار خودشان بگیرند و اجازه ندهند که کشورهای که عقب مانده‌اند، به آنها برسند و یا از آنها جلو بزنند! حتماً شما از محدودیت‌هایی که برای برخی از فن‌آوری‌های پیشرفته وجود دارد که مطلقاً ناپیوستگی به هیچ نقطه‌ای از نقاط دنیا درز پیدا کند، مطالب زیادی شنیده‌اید.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان 1381/09/07

حرکت علمی و شکوفایی استعدادها در دانشگاه‌ها ما رو به پیشرفت است. شما ملاحظه کنید که داوطلبان شرکت در المپیادهای داخلی و خارجی در رشته‌های مختلف علمی رو به افزایش هستند. به بنده گزارشی داده شد که اگر اشتباه نکنم، صد هزار نفر در سال گذشته داوطلب بودند تا در المپیاد ریاضی شرکت کنند؛ این رقم بالایی است. کسانی که آشنا و خیره هستند، گفتند که از این صد هزار نفر، اقلاً چهل هزار نفر در وضعیت درسی و تحصیلی ایده‌آل قرار دارند. ما در المپیادهای جهانی همیشه جزو ده کشور اول دنیا محسوب می‌شویم. حتی در رشته‌ی رایانه - که یک رشته‌ی صدرصد وارداتی است؛ یعنی ما هیچ سابقه‌ای از این رشته نداشته‌ایم - نیز توانسته‌ایم رتبه‌های بالا را در المپیادهای جهانی کسب کنیم. استعداد ایرانی در این محصول‌گیری نقش دارد که همین استعداد را هم انکار می‌کردند. بنده چند سال است که مرتب فریاد می‌کنم: «استعداد ایرانی»؛ اکنون پس از این همه سال تازه تبدیل به فرهنگ شده است؛ حالا همه معتقدند که ایرانی مستعد است؛ و الا در سابق همین را هم انکار می‌کردند و می‌گفتند: «از ایرانی کاری بر نمی‌آید؛ از ایرانی قطع امید باید کرد.» این‌گونه به ذهن‌ها لقا می‌کردند. استعداد دخیل است، اما کافی نیست؛ تلاش هم شده، هم از سوی کننده‌ی کار - دانشجو -، هم از سوی مدیریّت، استاد و ... این روند، روند خوبی است؛ چرا این را ندیده بگیریم و همه‌اش برای خودمان آبی؟ یأس بخوانیم؟ این، جنبه‌ی علمی قضیه.

بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان 1380/06/15

در نگاه واضحی که انسان به مسائل می‌کند، می‌تواند چند نقطه را به روشنی پیدا کند. یک نقطه، نظریه‌ی حکومت اسلامی است. این، یکی از موارد آماج حملات دشمن است. یا به میانی اسلام، یا به قانون اساسی و یا به برخی از بخش‌های برجسته‌ی نظام اسلامی که علامت و شاخصه‌ی نظام است، تهاجم فکری و نظری می‌شود. این تهاجم از تهاجم عملی کم‌اهمیت‌تر نیست. چون - همان‌طور که آقایان اشاره کردند - تکیه‌ی نظام اسلامی به قدرت مردم است. قدرت مردم هم با ایمان آنهاست؛ اگر مؤمن باشند، دفاع خواهند کرد؛ اما اگر پایه‌ی ایمان سست شد، این پشتیبانی و این دفاع به مرور از بین خواهد رفت. بنابراین چیزی که ایمان و اعتقاد راسخ مردم را هدف گرفته است، نباید دست‌کم گرفت. علاج این کار، بیکار نظری است. یک حرکت علمی در این زمینه لازم است. البته ما دولت را از این مسؤلیت برکنار نمی‌کنیم. خطاب و عتاب ما در طول این سال‌ها تا امروز به وزارت ارشاد و دستگاه‌هایی که تبلیغات رسمی را بر عهده دارند، به خاطر همین جهت بوده است. بالاخره دولت یکی از مهمترین مسؤلیت‌ها را بر عهده دارد؛ کمالین که صدا و سیما بخش مهمی از این مسؤلیت را بر عهده دارد؛ کمالین که همه‌ی دستگاه‌های هنری که به نظام اسلامی وابسته‌اند، مسؤلیت؛ لیکن مسؤلیت‌های دولتی را نباید نافی مسؤلیت‌های علما و حوزه‌های علمیه گرفت. بالاخره تولید و تبیین و تدوین فکر، کار حوزه‌های علمیه است و حوزه‌های علمیه باید در این زمینه وارد میدان شوند.

بیانات در جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان دانشگاه صنعتی امیرکبیر 1379/12/22

زمانی دانشگاه «پلی‌تکنیک» از لحاظ صنعتی و علمی در رده‌ی اول بهترین دانشگاه‌های کشور بود؛ ولی چندی است که اوضاع وخیم دانشگاه - امکانات تحقیقی، سرویس‌دهی، اینترنت و ... - فضا را برای حرکت علمی دانشجویان سخت کرده است. من این نکته را در ابتدای صحبت‌م عرض کردم. مسؤولان دانشگاه همین چیزها را با من در میان گذاشتند و دغدغه‌های آنها نیز همین‌هاست و من امیدوارم که ان‌شاءالله این مشکلات را بتدریج حل کنند. البته من از دوستی که این نامه را نوشته‌اند، گله می‌کنم. می‌دانید که پلی‌تکنیک یک کلمه‌ی فرنگی است؛ واقعاً چه امتیازی دارد که آن را بر «دانشگاه صنعتی امیرکبیر» ترجیح بدهیم؟! خواهش می‌کنم بعد از این بگویند «دانشگاه امیرکبیر».

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان کشور 1375/02/12

کارگران و معلمان کشور! امروز هر حرکت علمی و فرهنگی و کاری که در خدمت نظام و کشور جمهوری اسلامی و برای نوسازی و پیشرفت و آبادانی این کشور انجام می‌گیرد، یک عبادت است. فرقی هم بین این کارخانه و آن کارخانه و این مدرسه و آن مدرسه نیست. اگر امروز در ایران اسلامی، یک معلم یک کلمه درس بدهد و قصدش این باشد که برای خدمت به این کشور - که امروز سرزمین اسلام و عرصه‌ی عظمت و درخشش احکام اسلامی است - شاگردی تربیت کند؛ این یک کلمه، یک حسنه است که اگر صد کلمه شد، صد حسنه می‌شود. اگر او را شب و روز فرا گرفت، شب و روز او سرشار از حسنه است.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام 1374/09/29

روز «بعثت»، تحقیقاً بزرگترین روز در تاریخ بشریت است. روز ولادت برجسته‌ترین و شریفترین مفاهیم و ارزش‌هاست. بعثت نبی‌اکرم‌علیه‌الصلاة‌والسلام، یک حرکت عملی بود تا بشر را از یک سو به سرمنزل کمال فردی، روحی و معنوی، و از سوی دیگر به تعالی زندگی اجتماعی و اصلاح وضع جوامع برساند. مسأله این است که در بعثت پیغمبر، آنچه به مردم هدیه شد، فقط تعدادی مفاهیم خشک و اراسته‌ی طریقی که رهروی در آن نیست و کسی زمام امور مردم را در آن راه در دست ندارد، نبود. از لحظه‌ی اول، این بعثت در وجود خود آن بزرگوار و سپس در روح و جان و در عمل مؤمنین به این پیام، تحقق یافت و جاهلیت، از لحظه‌ی اول، از این پیام ضربه خورد و با آن مقابله کرد. این، خصوصیت بعثت انبیاست.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان حوزوی 1374/09/13

اوج حوزه‌ی نجف و کربلا و حضور تلامذه‌ی مرحوم «وحید بهبهانی» و سپس «شیخ» و «صاحب جواهر» و تلامذه‌ی این بزرگواران تا دوره‌ی اخیر است. بعد مرکزیت عظمای حوزه‌ی فقاقت به وسیله‌ی مرحوم «آیةالله حایری» و بعد مرحوم «آیةالله بروجردی»، باز به قم منتقل می‌شود و تا امروز ادامه دارد. این حوزه، محصول این سیر تاریخی و نتیجه و مستحصل و زبده‌ی گزین همه‌ی این حرکت عظیم علمی است که با مهاجرت و تحقیق و علم، همراه بوده است و امروز در اختیار شماست.

پیام به کنگره‌ی جهانی هزاره‌ی شیخ مفید 1372/01/28

آفرینش شیوه‌ی جمع منطقی میان عقل و نقل در فقه و کلام

این سومین بعد از جوانب شخصیت شیخ بزرگوار ما به مثابه‌ی مؤسس و سرسلسله‌ی حرکت علمی شیعه است. در این‌جا نیز شیخ عالی‌مقام راه تازه‌ی میان عقل‌گرایی مطلق معتزله و پیروان آنان از شیعه - مانند بنی نوبخت - و حدیث‌گرایی شیخ صدوق گشوده است. معتزله در روزگار رواج اعتزال یعنی در اواخر دوره‌ی اول خلافت عباسی (منتهی به اواسط قرن سوم هجری) از جریان افکار فلسفی بیگانه (یونانی، پهلوی، هندی و غیره) به عالم اسلام و ترجمه‌ی آثار آنان به شدت متأثر بودند و در آن هنگام، هم آن جریان بیگانه و هم این گرایش معتزله بشدت مورد تشویق خلفاء بخصوص مأمون قرار می‌گرفت. عکس‌العمل این عقل‌گرایی افراطی، حرکت اصحاب حدیث در اهل سنت و محدثین شیعه مانند صدوق رحمة‌الله در شیعه بود که می‌خواستند یکسره معارف کلامی و اعتقادی را از راه حدیث بفهمند.

کار بزرگ مفید اثبات این مطلب است که عقل مستقلاً از فهم همه‌ی مباحثی که در علم کلام مطرح می‌شود، ناتوان است، مثلاً در باب صفات باری مانند اراده و سمع و بصر و امثال آن، عقل به مدد وحی است که می‌توان در وادی معرفت درست گام نهاد و به تنهایی وارد شدنش در این وادی که مربوط به حضرت حق (جلّ و علا) است، ورود در تیه ضلالت است، و این در واقع مضمون همان روایتی است که آدمی را از تکلم در باب خدای متعال نهی می‌کند. پس کار مفید، محروم کردن عقل از قلمرو متعلق به او - که در آن سمع و وحی را راه نیست - یعنی وادی اثبات صانع و استدلال بر وجود باری یا توحید یا نبوت عامه نیست، بل محدود کردن عقل به همان حدودی است که خالق عقل برای او معین کرده است تا به گمراهی نیفتد.

بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان نیروی زمینی سپاه 1370/02/21

در داخل سپاه، بایستی یک شکل کاملاً دقیق و جدی به آموزش داد. این دوره‌های آموزشی، از دوره‌های افسری و درجه‌داری، تا دوره‌های تخصصی، تا دوره‌ی فرماندهی و ستاد، را همه‌ی کادرهای سپاه بایستی بتدریج ببینند؛ هر کس آن چیزی را که در حدش هست و شایسته‌ی اوست. این دوره‌ها، محصول تجربیات حرکت علمی نظامی در طول تاریخ است؛ چیزهایی است که وجودشان لازم است؛ مثل بقیه‌ی مواد علم. ما چه‌طور فیزیک و علوم انسانی و شیمی و مکانیک و بقیه‌ی علوم را که دنیا در آنها پیشرفت کرده و تجربیاتی دارد، با شوق و ولع و اقرار به فایده‌ی آموزشی، این هم همان‌طور است و باید آنها را آموخت. شما که یک نیروی مکتبی و انقلابی و خوش‌روحیه و دارای ویژگی‌های خاص خودتان هستید - که هیچ نیروی دیگری تاکنون از آنها برخوردار نبوده است - این را هم باید اضافه کنید، تا واقعاً گل سرسبد ارتش‌های جهان باشید.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان و طلاب 1368/09/29

این تصادفی نیست که ملت ایران، با آن سابقه‌ی تاریخی علمی و با این استعداد درخشانی که دارد (همه‌ی کسانی که روی مسائل ملتها کار کرده‌اند و ما اطلاع داریم، درباره‌ی ملت ایران گفته‌اند که این ملت، دارای استعدادی بالاتر از متوسط استعدادهای بشری است) و با آن فرهنگ غنی عمیق اسلامی و با داشتن دانشمندان بسیار بزرگ در طول قرنهای متوالی و با وجود شوق و علاقه‌ی طبیعی به آموختن و دانستن، در این دوپست سال یا صد و پنجاه سالی که دنیا چهار نعل به سمت معلومات و دانش و قله‌های علم حرکت کرده، ایران و ملت ایران، جزو گروه‌ها و ملت‌های عقب‌افتاده قرار گرفته است.

بیانات در مراسم بیعت دانشجویان 1368/03/23

جوانها باید خوب درس بخوانند و اساتید هم باید آنها را تربیت کنند و آینده‌ی علمی و عملی کشور را تأمین و تضمین کنند. در کنار تحصیل، نقش تحقیقات، نقش فوق‌العاده مهمی است که باید مسؤولان به آن بپردازند.

بنابراین، عنصر اول، عنصر درس و علم است که نمی‌شود آن را دست کم گرفت و نقشش را کوچک انگاشت و به آن بی‌اعتنایی کرد. برادران و خواهران عزیز دانشجوی من، به این نکته توجه کنید. هیچ چیز نباید موجب شود که در حرکت علمی آنها، اندک توقف و تعللی به وجود آید. دشمن این را می‌خواهد. نباید بگذارید او به اهدافش برسد. علی‌رغم خواست دشمن، باید حرکت علمی در کشور شکوفا و امیدبخش و آینده‌نگر باشد.

پیام به ملت شریف ایران در تجلیل از امام امت 1368/03/18

از اوایل پیروزی انقلاب، یکی از توطئه‌های دشمنان که سعی می‌شد به وسیله‌ی عناصر خائن، در داخل کشور به مرحله‌ی اجرا درآید، به رکود کشیدن کارهای کشور و تعطیل حرکت و تولید و آفرینش و نوآوری علمی و عملی بود. خوشبختانه با هشدارهای مکرر حضرت امام(قدس‌سره‌الشریف) و هشجاری و آگاهی مردم، همواره این توطئه‌ی خباث‌آمیز که به زیان هدف‌های انقلاب و بر ضد آسایش و رفاه عموم است، خنثی می‌گردیده است.

